

OPRAVDOVÝ
KREŠTĀN
 POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK.
 LUDOVÁ PRÍLOHA „SLOVENSKÝCH NOVÍN“.

<i>Predplatná cena:</i>		Vychodí každú nedel' u. Zodpovedný redaktor a vydavateľ: VIKTOR HORNÝANSZKY.	<i>Redakcia a vydavateľstvo:</i> V Budapešti, VI. okr., Aradi-utca 14. Sem sa majú posielat predplatky a dopisy. Nevyplatené listy sa neprijímajú.
Na celý rok	2 zl. — kr.		
Na pol roka	1 „ — „		
Na štvrt roka	— „ 50 „		
Jednotlivé číslo 3 kr.			

Niekoľko slov o obciach.

Teraz keď nastúpila doba, v ktorej politika viac-menej odpočívajú, na tomto mieste budeme sa zaoberať zväčša s otázkami, týkajúcimi sa viac každodenného života. Rad týchto článkov otvárame s pár dobre, úprimne mienenými slovami o obciach.

Niet krajiny na svete, ktorá by mohla jestvovať bez toho, aby bola spravovaná bez istého poriadku, bez istých pravidiel. Poriadok je dušou všetkých vecí. Poriadku tomuto priučilo sa človečenstvo od prírody, kde sa všetko deje prísne dľa vymeraných pravidiel Stvoriteľom určených zákonov. Z nemluvniatka býva chlapec, chlapec vyrastie v mladíka, mladík soslilnie v muža a muž po práci života odpočívajú si čo stariec. Tento poriadok nebýva nikdy narušený. Základom každého starca je nemlúvňa, bez tohoto niet muža, niet starca.

Takýto poriadok panuje i v našom krajin-skom živote. Jednotlivé rodiny tvoria obce, viac obcí dá stolicu a súhrn stolic krajinu. Základom každej krajiny sú jednotlivé rodiny, slovom občania. Odhliadnuc od rodinného života, hlavným základom každej jednej krajiny sú obce, lebo ony sú ten najväčší schod, ten stĺp, ktorý drží celú budovu. A keď je tento základný stĺp nezdravý, slabý; pomaly sa zvalí celá budova. O obciach tedy, čo základoch štátneho života chceme pár prehovorif.

Zákon dal každej obci isté práva, za ktoré zase povinné sú tieže isté povinnosti plniť.

Každá obec má právo svoje vnútorné záležitosti, pod dohľadom, dozorom stolice a vlády, v hraniciach zákona samostatne riadiť, zato ale povinná je spraviť to, čo jej nariaďuje zákon, stolica alebo vláda; lebo jako na hor slúžny zodpovedný je stolici, stolica vláde a táto zase snemu, tak je na dol i predstavenstvo obce to, ktoré musí poslúchať zákon, vládu a stolicu.

Obzrime si teraz bližšie, že v čom pozostávajú dľa zákona, práva a povinnosti obce.

Obec má právo riadiť svoje vnútorné záležitosti a vydávať nariadenia.

Toto je vážne právo, lebo kto si môže svoje záležitosti sám riadiť, ten si je sám sebe pánom a tak tedy môže, — jestli že len má k tomu potrebné schopnosti — tieto záležitosti tak sriadiť, jako to drží za najlepšie a cieľu najprimeranejšie.

Toto môžu robiť po istú hranicu aj obce a toto právo nazýva sa právom autonómie, samosprávy a keď si obce toto právo múdre vedú, veľmi napomôžu blahobyt a spokojnosť obce.

Právo samosprávy dáva obciam do ruky kladivo, ktorým si kujú vlastné šťastie. Lebo keď predstavenstvo obce verejné alebo spoločné záležitosti obyvateľov dobre a cieľuprimerane vedie, keď predstavenstvo na tom nástojí, aby sa statočným, poriadnym gazdovaním dvihal blahobyt obce a množil jej majetok, aby všade panoval poriadok a čistota a aby sa nič nepremeškalo, čo môže k dobru obce slúžiť: vtedy musí obec zkvitnúť, obyvatelia jej musia byť spokojní.

Ďalej má obec právo i nariadenia vydávať, pravda že len s odobrením stolice.

Aj toto je veľmi vážne právo, lebo takýmto nariadením môže byť chybný zákon nahradený alebo doplnený; môže byť to, čo je pre obec dobré, nariadené a čo je pre ňu zkazonosné, zakázané.

Tak medzi iným môže každá obec vydať nariadenie, jako sa má v dedine stavať. Ozaj koľko obcí je na horných krajoch, ktoré sa postaraly o takéto nariadenie? Veľmi málo! A predsa nejeden dom, nejedna stodola by byly od požiaru zachránené, keby predstavenstvo obce dohliadalo na to, jako sa stavajú v dedine humná a domy. Mnoho rodín by neztratilo tak zavčasu otca alebo matku, alebo naopak rodičia by neoplakávali tak

včasne odumrelé dietky svoje, keby predstavenstvo obce nariadilo, že na domách musia byť robené veľké, priestranné obloky. Strecha o strechu stavané domy je ľahšie obrániť pred požiarom, ako keď sa medzi nimi nachádza medzierka. Nezdravé sú také bydliská, v ktorých niet prievanu, do ktorých sa čisté povetrie nemôže dostať. A keď prejdeme cez jednotlivé obce, vo veľmi mnohých vidíme, že sú domy na kope so stodolami postavené a na domoch najdeme také oblôčky, cez ktoré silný chlap ledva päšť prestrčí.

Pozrime si len, že v koľkých obciach dohliada sa na to, aby krčmy boli v riadnu hodinu zatvorené. Koľko obcí vydalo nariadenie, že na príklad po deviatej večer nik nesmie byť v krčme; alebo keď takéto nariadenie aj vydaly, koľko ich dozerá na to, aby tože bolo prísne aj zadržané? Od hlavy ryba smrdí. V mnohých obciach stáva sa, že pán rychtár s celým predstavenstvom obce vysesdáva i cez poľnoc v krčme. Čo je pánu rychtárovi slobodno, prečo že by to malo byť zakázané jednoduchému želiarovi? Takto si pomyslí ne jeden a mrhá večere tiež v krčme. Lež udajú sa i také pády, že predstavenstvo prísne zadrží nariadenia a nevysesdáva v krčme, lež nemá dost smelosti, aby tých, čo sa proti tomuto nariadeniu previnili a neprijemným hulákaním v noci pokojných občanov búria, prísne trestalo. V takomto páde predstavenstvo obce nemá na nič ohľad brať. Kmotor sem, kmotor tam, každý má byť rovnako trestaný, lebo len tak bude v úcte držané nariadenie obce.

Okrem už spomenutých vecí môžu obce, ba vlastne mali by vydať nariadenie medzi iným aj ohľadom udržiavania verejnej čistoty, majú sa starať o vydržiavanie chudobných a práce neschopných; majú určiť spôsob užívania spoločných pasienok, jedným slovom majú mať na zreteli všetko to, čo je obci potrebné, aby bol v nej pokoj a poriadok udržiavaný.

Z tohoto vidno, jak vážnu úlohu majú obce v našej vlasti. Sú základom celej štátnej správy, predstavení obce majú čím najsvedomitejšie plniť tú krásnu úlohu, ktorú im na pleciah položila dôvera ich spoluobčanov. Lež nečakajme všetko len od rychtára a od predstavenstva obce, lež prichyťme sa všetci do práce a keď v nedeľu odopoludnia sedíme na priedomí, rozpovedzme si, vymieňajme si náhľady ohľadom dobrej správy obce. Všetci ľudia všetko vedia; jeden bol tam a videl to, iný zase tam a videl oné a keď skúsenosti všetkých spojíme, dostaneme dobrý, cieľu v každom ohľade zodpovedajúci celok.

Slovo k rodákom.

«Prvou povinnosťou katolickej časopiseckej spisby je úprimnosť.» Takto sa honosí časopis «Alkotmány», a my na to s opravdovou úprimnosťou povedáme, že veru tomu by to aj skutočne malo tak byť. Veškeré ľudárske časopisy nielen odstrašujú čitateľov od spisov nekatolíckych, ba rovno zakazujú a za smrteľný hriech vyhlasujú čítanie takových. Čo nenie ľudársko-katolícke, to všetko je zatratenia hodné, to sú dľa nich iba luhaniny židovsko-liberálne. Boj vedú a znevažujú každodenne verejne i súkromne všetky časopisy, ba i knihy, ktoré nie sú skrz nich písané a vydávané. A len ich tlač, ešte i tá najošemetnejšia, len tá je tlačou kresťanskou, je studnicou vody živej.

No, úprimnosť, keď má byť úprimnosťou, musí spolu byť aj pravdivou. A hľa, hneď samé prvé tvrdenie tlače ľudárov nenie pravdou. Po prvé nezodpovedá pravde a skutočnosti, žeby len ľudárske spisy a časopisy boli kresťanskými, chválabohu, spisov kresťanských je o mnoho, nepomerne mnoho viacej, a nepomerne kresťanských ako sú ľudárske; a za druhé, čo už z toho samo sebou vysvitá, neni pravda, žeby veškeré neľudárske spisy a časopisy boli židovsko-slobodno-zednárske. Pravda síce, že toto posledné by im i tak na ujmu nebolo, keď by oni ináčej v duchu pravdy a spravodlivosti vedené boli, lebo pravda a spravodlivosť nenie viazaná a ohraničená na jediné vierovyznanie. Ale ľudári majú inú, svoju vlastnú morálku: im je len to pravdou, čo oni hlásajú, a spravodlivým to, čo im je osožené: všetko ostatné je lož, klam a mam liberálny, to jest židovsko-zednársky.

Pozrime že, ako to s tou ľudárskou pravdou v skutočnosti vyzerá.

Dľa chvastania sa «Alkotmányu» veškerí solumársky Švábi vyzvali ľudárov k vydržiavaniu ľudového shromaždenia — o dva-tri dni neskoršie píše ten istý časopis, že vydržiavanie tohoto shromaždenia jeden-jediný technický poslucháč umožnil, lebo že on posháňal ľud ku tomu shromaždeniu. Tedy čo je pravda?

Keď sa asi pred dvoma rokami Ján Asbóth k ľudárom pripojil: nebolo takého vážneho diplomatu, schopného a skúseného štátnika i veľkomyšľavého, pravokresťanského politika, ako tento nedostiziteľný výtečník. Pochvala nad pochvalou valila sa naň zo spisov ľudárskych. Ale čo sa stalo? Asbóth pripojil sa k liberálom, zanechajúc a zapovrhnuv pahlkov ľudárskych. A diplomata, štátnik i politik stal sa závratníkom, pajácem: «Asbóth zase v obeť ponúka svoju tak často zaskirovanú hlavu na oltár vlasti.» «Týmto proročením Pavla ku koncu došla cesta zázračnej po-

litickej dráhy.» Takto sa mu teraz vysmieva «Alkotmány» želajúc mu «šťastlivú cestu.» — Tedy muž len do tedy je mužom, učenec učencom, štátnik štátnikom, pokiaľ s ľudarmi drží, a v nič, v paru a hmlu sa premení, kadenáhle odvráti sa od nich. Kde je tu úprimnosť, a tá vystatovaná kresťanská pravda?

«Ľudová strana pochodí z ľudového shromaždenia», tvrdí úprimný kresťanský časopis, a neverí to sám, lebo dobre vie, v čej hlave vzkrsla idea utvorenia klerikálnej strany, kto sa s ňou zaoberal a ako po mnohých časoch vznikla z nej idea ľudárstva. Vie dobre, že ľudové shromaždenia neboly základom, lež kortesačskými prostriedkami k robeniu propagandy za založiť chcjúcu stranu kňazsko-veľkopanskú. To ale nehatí úprimno-pravdivý kresťanský časopis, aby príčinu zamenil s prostriedkom, a základ so spôsobom. Veď sa takto krajšie a úlisnejšie dá mámiť. «Lebo keby — vraj — ľudová strana nemala pravdu a keby necítil ľud, že je opustený, nemnožili by sme sa toľme, ba snáď, ako mesiac, zhynuli by sme,» takto úprimne a pravdive teší samých seba časopis ľudársky s akou pravdou a s akým právom posúdi každý, ktorý čítal lamentácie toho istého časopisu nad tým, ako netečným stáva sa ľud oproti nim, ako dá sa mámiť liberálom, ba ako sami kňazia predtým ľudárski opúšťajú ich zriadené voje a pripojujú sa k liberálom. — Kde že je tedy tá pravda páni ľudári?

«Ale ponevác právo ľudu, jeho dobro a záujmy ostatné stránky nepozorujú a zanedbávajú, a len ľudová strana ohlási sa zaň, preto sa pripojujú vždy viacerí ku nám.» Takto znie novšia výpoveď — kresťansko-úprimná — časopisu ľudárov, príkladníka kresťansko ľudárskej tlače, a dľa nej asi štyristo ablegátov a milliony neľudárskych občanov, tedy takmer úplný celok uhorského ľudu nedbá svojich práv, dobra a záujmov nestará sa o ne, a keby nie tých pár ľudárov, dávno by už parom bol vzal krajinu i ľud uhorský. Nuž ako že to vyzerá s tou pravdou ľudárskou?

Veď nám i na to odpovie v nasledovnom čísle úprimný ľudár nasledovne: «Zákon pravdy hlásame, keď pracujeme na vyliečení spoločenských nehôd, ktoré nevera a schudobnenie skrz liberalismus vyvolané zapríčinily.» Áno liberalismus vydobyl nám občiansku, náboženskú i politickú slobodu, a to je veľká spoločenská nehoda, ktorú ľudári tak chcjú vyliečiť, aby ľud veškeré svoje práva preniesol na kňaza, ako takové len dľa jeho vôle, náhľadu a rozkazu užíval a pod jeho kuratelou čušaľ. Lebo okrem ľudárskeho kňaza každý iný je hlúpy, nestatočný, klamár. A toto je zákon pravdy — ľudárskej. Komu sa páci, nech si ju volí.

Nuž, či takto, — pýtame sa, — má vyzerat kresťanská tlač? Jestli áno, tak si z nej nežiadam. «Zákon pravdy» hlása Edmund Kirschanek, hovoriac doslovne takto: «Ani školy nechceme dať štátu, ku ktorým v smysle Božského a prírodného práva nemá žiadneho práva.» Teda štát nemá ani len práva vyučovať občianstvo svoje, nedovolí mu to dľa múdrej hlavy ľudára ani Boh ani príroda. Či už nielen ľud a štát, lež ešte i príroda, ba aj sám veľký Pán Boh musia sa dľa zákonov ľudárskych spravovať. Kto takéto tláchaniny kresťanskou spisbou prezívať môže, toho srdečne ľutujeme

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Záležitost vyrovnania. Celý politický svet dnes nehovorí o inom, nezajíma ho nič iné, len otázka vyrovnania, v ktorej sme ešte aj dnes len tam, kde sme boli pred týždňom, to jest dohodnutie sa ešte ani teraz nedocielilo. Naši ministri prišli koncom mája nazad do Budapešti, a tu ministerský predseda na zasadnutí snemovne vyslancov vydržíavanom dňa 2. júna soznal, že sa dosiaľ nevedel dohodnúť s rakúskou vládou ohľadom otázky vyrovnania.

Ponevác kráľ po dlhších poradách naložil obom vládam, aby sa hľadely na nejakom inom základe dohodnúť, náš ministerský predseda radil sa s viacerými čelnejšími ablegátmi ohľadom toho, či uhorská vláda môže niečo popustiť z toho, na čom sa boly dosiaľ vlády ustálily. Jako počť ani opozičníci vyslanci nebudú ťažkosti robiť vláde, jakže sa za ceňu nejakých nevýznamných ústupkov dá dohodnutie docieliť. Dľa tohoto naša vláda môže porobiť malé nevýznamné ústupky rakúskej vláde, jak sa tak docieli dohodnutie, čo si kráľ nanajvýš praje.

Keď ministerský predseda Széll poznal smýšľanie smerodajných uhorských politikov, ocestoval v utorok 6-ho júna do Viedne. Kráľ ho prijal v stredu na vyluchu, aby poznal stanovisko uhorskej vlády, zatým prijal aj rakúskeho ministerského predsedu, ktorý tiež rozpovedal kráľovi, jako stoja záležitosti v Rakúsku.

Rozhodnutie kráľovo očakáva sa len koncom tohoto týždňa:

Jak sa terajšie vlády nebudú vstave na žiaden pád dohodnúť, tak kráľ prepustí buď jednu, buď druhú, buď prepustí obidve vlády a vymenuje nové, ktoré potom na novom základe budú vyjednávať.

Vstúpenie do liberálnej strany. Vyslanec Kornél Ábrányi, ktorý stál dosiaľ mimo strán, najnovšie vstúpil do liberálnej strany.

Napomáhanie priemyselných podnikov. Platnosť zákona o poskytovaní štátnych výhod priemyselným pod-

nikom vyprší koncom tohoto roku; minister obchodu Hegedüs zaobrá sa už teraz myšlienkou, aby platnosť zákona bola predĺžená naďalej. V tomto ohľade vypýtal si mienku obchodných a kupeckých komôr, ktoré všetky sú za predĺženie platnosti tohoto zákona. Všetky priemyselné spolky prizvukovali hlavne, aby vláda dozerala na to, aby vrchnosti a úrady potreby svoje zadovážovali iba u domácich podnikoch, čím sa rozkvet priemyslu mohutne dá napomôcť.

Z Francúzska. Záležitosť kapitána Dreyfusa blíži sa ku koncu. Jako vieme, kapitán Dreyfus bol roku 1894-ho pre zradenie vojenských tajností odsúdený na doživotný väz a odvedený na takzvaný „Čertovský“ ostrov. Priatelia Dreyfusovi neuspokojili sa s týmto výrokom, lež všetko možné podujali, aby previedli revisiu pravoty. V tomto boji podarilo sa Francúzsko na dva veľké tábory podeliť, asice na tábor, ktorý žiadal revisiu, a na tábor, ktorý bol proti nej. Ponevác je Dreyfus žid, tak tieto dva tábory možno pomenovať židovským a protizidovským.

Po dlhom boji, v ktorom vysvitlo, že listiny, na základe ktorých bol Dreyfus odsúdený, boli falšované, konečne najvyšší súd rozhodol, že sa pravota má znovu previesť.

Tento rozsudok najvyššieho súdu vzbudil vo Francúzsku, hlavne ale v Paríži veľký povyk. Obyvateľstvo Paríža je nadmier rozochvené, rozčulené. Na demonštráciach ale neberie účasť len nižšia trieda obyvateľstva, lež aj magnáti dali sa zachvátiť náruživosťou. Hnev a rozdráždenosť obecnstva nameraná je hlavne proti novému predsedovi republiky Loubetovi, lebo jeho držia za pôvodcu toho, že je revisia Dreyfusovej záležitosti nariadená. Nenávisť proti predsedovi republiky je tak veľiká, že ho minulú nedeľu aj napadli. Bol totižto na koňských dostihoch a tu ho jedon mladý aristokrat palicou udrel po hlave. Z tohoto povstala všeobecná pračka, ktorú bolo možno len s veľkou námahou vojska a polície utíšiť.

Za takejto rozčulenosti parížskeho obyvateľstva je sa čo obávať, že sa udajú ešte aj väčšie výtržnosti, ba prípadne môže vypuknúť aj menšia revolúcia.

KRAJINSKÝ SNEM.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 2. júna. Na dnes bolo zasadnutie snemovne v tom domnení určené, že sa ťažkosti vyskytnúvšie sa v otázke vyrovnania do dnes rozptýlia a tak že sa dnes už začnú pojednávať predlohy vyrovnania. Lenže Széll mieni a Thun mení. Ťažkosti neboly veru vyrovnané a tak sa muselo pojednávanie ešte na pár dní odročiť, kým sa vlády na niečom dohodnú.

O tomto referoval ministerský predseda Széll ubezpečiac snem, že otázka vyrovnania nebude na dlhší čas odročená, lebo tým by Uhorsko utrpelo veľkú škodu. Na tento čas niet výhľadu, žeby rakúska ríšska rada bola vstave vyjednávať a prijať predlohy vyrovnania, tak tedy

nastúpila potreba toho, že Uhorsko samostatne zariadi otázku vyrovnania asice tak, že podrží aj naďalej spoločné colné územie. K tomuto sa ale vyžaduje, aby aj Rakúsko podržalo spoločné colné územie a všetky tie podmienky, ktoré ohľadom vyrovnania boly dosiaľ ustálené a ktoré chce uhorský snem prijať. Ohľadom týchto podmienok ale nevedela sa uhorská vláda s Rakúskom dohodnúť a protivy sú tak ostré, že nenie vytvorená možnosť toho, že bude musieť lebo uhorská alebo rakúska vláda odstúpiť.

Ministerský predseda prosí snem, aby do tých čias, kým sa dohodnutie nedocieli, nevydržiaval zasadnutie. Slúbil, že do budúceho týždňa sa vec rozhodne.

Franc Kossuth nenie priateľom mnohého vyjednávaní, keď Rakúšania nechcú prijať podmienky, zariadenie si samostatné colné územie. Osvedčil sa, že jeho strana nepovolí k žiadnej zmene predlôh vyrovnania.

Ministerský predseda odpovedal Kossuthovi, že sa aj vtedy musíme na niečom dohodnúť s Rakúskom, keď by sme zaviedli samostatné clo, tak tedy vyjednávaní sú potrebné.

Hovoril ešte Štefan Rakovszky, ktorý súhlasí s tým, aby sa snemové zasadania odročily do tých čias, kým sa vlády dohodnú.

M ó d a.

Ján: Čože tak krutia hlavou pán učiteľ?

Učiteľ: A či vám je nie nič nápadného na popred nás idúcom?

Ján: Nápadného? Veď je to Adam zpoza vody! Ja by ho, nech mi veria, nebol ani len poznal keby ma neboli naň upozornili. Hm! klobúk má ako tešínsky zasmolený blišfavý hrniec, kabát s chostom ani lastovička, palicu v ruke ani poleno a k tomu ešte polokuliare na nose. Ba ani sa nám len nepozdravil!

Učiteľ: Tomu sa vy nečudujte, lebo je to dnes taká móda. Ešte nebude tomu osem rokov, ako chodil ku mne ešte do školy a teraz že je sluhom pri jednej peštianskej pohrebnej spoločnosti, už hľa ani svojho učiteľa viac nepozná.

Ján: Ja sám neviem čo sa to robí s tým svetom, či to ozaj nejde byť koniec sveta?

Učiteľ: Niečo pravdu hovoríte, lebo čo sa to už vo svete robí, to už nejednu rodinu donieslo na vniroč a zapríčinilo jej opravdový koniec sveta. Jedna veľiká a nákazlivá choroba zaplavila skoro celý svet, ktorá z prvoti javila sa len vo vyššej triede ľudu a dnes je ňou nakazená nielen stredná ale už obeť berie aj z triedy nižšej.

Ján: A čo je to za choroba pán učiteľ?

Učiteľ: To je takzvaná móda. Táto nešťastná a v pekle uliahnutá obyčaj podmanila si celý svet, pustošiac ho jak morová rana. Od tejto rokrozskej muchotrávky padá ľud ani muchy nielen telesne a materiálne, ale aj duševne.

Kde sa podely, Jano, tie časy, keď kroj šiat dodával rázu národu? Ba aj porekadlo hovorí, že: «v reči a v kroji žije národ.» Je pravda, že žijeme časy napredovania a preto ani ja nechcem ostať pri figovom liste Adama a Evy. Každá vec ale má svoje hranice.

Ján: A už v čom všetkom javí sa tá móda?

Učiteľ: Móda po prvô javí sa v prehnanom šatstve; terajší svet pri jeho šatení nič nedá na slušnosť, zdravotnosť, trvanlivosť a dobrotu šaty, tým ale viac dáva na čačkavosť a premenlivosť podoby tejže. Na terajšie šatenia dobre pasuje to príslovie: «Za mnou chlapi ja mám blesk!»

Po druhé v daždodenných skvostných a drahých hostinkách. Tieto všetky odseky módy tvoria ešte jednu a to je bezdetnosť. Tomu sa niet čo čudovať, že v domoch, v ktorých sa raz móda zahniezdila, kde aj gazdiná len dámu hrá a svojimi kúskami muža koristí, veľmi zriedkavé sú deti. Kde šaty idú za šatami, kde hostinka nasleduje hostinku, kde zdravý ide do kúpeľov; tam málokedy vystáva niečo na výchovu detí.

Mrzké časy žijeme, ktoré sa pravda môžu porovnať s časami Sodome a Gomore. Muž neverte opúšťa rodinu a žena muža a deti, samovražda je na dennom poriadku, bláznivci sa preplňujú, kassy sa vyprázdňujú — hľa, to je všetko móda.

Ján: A ktože je tomu na príčine?

Učiteľ: Jano môj, povedal by som vám pravdu, ale sa obávam, že by mi prebilo hlavu. Len toľko vám poviem, že od hlavy ryba smrdí!

Inšie vám ani nespomeniem len jedine to, že naši duchovní — českí výnimkám — radi pozoblečú reverendu prechádzajúc sa ani veľkomestskí páni, ba niekedy ich nemožno rozoznať od teatristov. Títo nám potom majú slúžiť za vzor ako máme jednoducho žiť a sa jednoducho šatiť. Či nevieme, že zloduch pokúšal Spasiteľa nášho, dávajúc mu všetky kráľovstvá celého sveta, len aby sa mu klaňal; či nevieme, že na púšti piatimi chlebami a dvoma rybami päťtisíc ľudu nasýtil; či nevieme, že po jeho ukrutnej smrti žoldnéri krem jednej košele nemali sa na čom deliť a my predsa ideme za módou.

Ján: Keď že spomenuli teatristov, aj ja im poviem jednu udalosť. Raz jedného dňa keď som v meste slúžil, idem po ulici a tu jedno za druhým sa stretávam so samými páni farármi. Ja som ale každému, či chcel či nechcel, ruku bozkal. Až potom, — keď ma môj kamarát vysmial — som sa dozvedel, že to boli teatristi. Teraz sa ich ešte to chcem pýtať pán učiteľ, že zkadial' pochádza tá pekelná móda?

Učiteľ: S módou najsamprv stretáme sa u Rimanov a tak možno predpokladať, že sa aj tam zrodila. Rimanský štát bol jeden z tých najväčších a najmocnejších štátov predošlých časov a predsa že národ rimanský jestvoval možno to súdiť už jedine len z reči, tak ďaleko doniesla ho móda. Pozrime si ďalej štát francúzsky, hniezdo to módy a uvidíme účinok tejže. Slovom, móda sa zrodila v pohanstve a ženie ľud zase do pohanstva!

Ján: Bože nám pomáhaj!

Dreyfus.

Ako je to na tom svete

Zle i — dobre:

Kmínstvo plesá, klam hoduje,

— Pravda žobre.

Na Čertovom ostrove lká

Žid zajatý:

Proti nemu spolčili sa

Čierne čaty.

On sám je len, — proti nemu

Dve armády, —

Putá nosí nevinný — a

Vinník rády.

Štyri roky mučený je

Matýr zlostne:

Plače pravda uväznená

S ním žalostne.

Ale dobrý Pán Boh svojim

Zhynúť nedá.

Vo vífazstvo premení sa

Krivda šedá.

Muky časné dôjdu konca

V krátkej dobe

Slúžiť budú nevinnému

Ku výzdobe.

Moc nepravdy nenie stála,

Ona klesá:

K vífazstvu privedú pravdu

Vždy nebesá.

DOPISY.

Z Trenčianskej počiatkom júna.

Veľactený Pán Redaktor!

Jako sa ct. páni čitatelia už aj z týchto noviniek dočítali, jeho excellencia pán fžišpán Július Szalavszky poďakoval sa za svoju hodnosť a chce sa utiahnuť na odpočinok. Týmto chýrom zpočiatku nechceli sme ani veriť, ale je veru skutočne tak, lebo pán fžišpán už sa odobral od stolice v shromaždení, ktoré sa odbyvalo dňa 27. mája. Na toto zasadnutie prišlo mnoho výborníkov, ktorí už tušili, že pán fžišpán oznámi svoj úmysel. A lúčenie bolo veľmi dojímavé. Pán fžišpán po zahájení zasadnutia hneď oznámil, že za svoju hodnosť zaďakoval a potom v peknej reči vyslovil svoje veľké poďakovania všetkým, ktorý ho v jeho ťažkej práci za dobro trenčianskej stolice podporovali. Ďakoval aj svojím politickým protivníkom, ktorí ažpráve boli iného politického presvedčenia než on, predsa boli mu vždy dobrými pomocníkmi, keď sa jednalo o záujmy stolice. Na túto rozlučnú reč odpovedal rímsko-katolícky farár z Bolešova Ján Okolicasányi, ktorý v pekných slovách vyzdvihol tie zásluhy, ktoré si Szalavszky ako fžišpán nadobudol okolo stolice a prosil ho, aby upustil od svojho úmyslu a aby aj naďalej nosil svoj vysoký ale ťažký úrad, lebo stolica má potrebu na tak zkuseného človeka ako je Szalavszky. Potom Okolicasányi rozpovedal, nakoľko si ctí a váži obyvateľstvo fžišpána, lebo politické protivy by boli nastaly i keď by iný bol nosil ten vysoký úrad, pokiaľ mnohí ľudia majú rozličné presvedčenia. Výborníci potom pripravili lúčiacemu sa fžišpánovi milé ovácie, za ktoré sa hlboko dojatý fžišpán vrele poďakoval.

Takto vypadlo lúčenie. Teraz so zvedavosťou očakávame, kto zaujme fžišpánske miesto v našej stolici. Mien sa spomína dosť, ale dosavád s istotou nemožno spomenúť meno ani jedného.

Jako kde-inde, aj u nás sa dosť nepekných prípadov stáva. Tak v Bohuniciach pri Pruskej ktosi tak opálil kolom na dvore spiacieho Štefana Fuseka, že ho v stave bezpovedomom doviezli do nemocnice v Trenčíne. V tú istú noc zas tamojší robotníci Anton Krizsan a Anton Pajger tak sa pobili, že Krizsan nožom popichal Pajgera. Pajgera zaviezli do nemocnice v Trenčíne, kde mu lekári pri prezeraní tela vytiahli kus zalomeného noža z hlavy.

V Beckove zas jedon pastier tak sa opil a zaspal, že si ľudia mysleli, že zomrel. Zniesli ho do smrtnice na cintoríne a aj mu dali zazvoniť. Keď však lekár prišiel obzreť „mrtvolu“, pastiera už tam nebolo. Vyspal sa, vytrezvel a keď ho hľadali, našli ho sedieť zas v kréme, kde si hodne popíjal na svoje zdravie.

V Rovnom zblaznel drotár Pavol Pachúr a v Marikovej nádenník Jan Hučil. Obúch nešťastníkov doviezli do nemocnice v Trenčíne. Lekári majú malé nádeje, že

sa podarí nešťastníkov vyliečiť. Úbohý Pachúr sa len stále modlí a kľačí a Hučil ten zas hľadá Pána Boha.

Ku koncu spomeniem, že pršky pominulých týždňov, ktoré nás často batily v poľnej práci, už prestaly; vyčiasilo sa a hospodári mohli dokončiť svoje poľné práce. Uroda na teraz vo všeobecnosti ukazuje sa dobrou, len aby jej i naďalej prišlo počasie. Ovocia ale, ako už teraz možno tvrdiť, tohto roku sotva bude toľko ako minulého, lebo ač Servác, Pongrác, Bonifác zadržali sa pekne, chrústy zkazily kvet ovocných stromov.

Budúce viac.

Trenčan.

Zázrivá, začiatkom júna 1899.

Veľactený Pán Redaktor!

Pred mesiacom prišiel do našej obce jeden agent menom Braun, ktorý predával, dotyčne núkal kosa. Sľúbil, že bude za kosa čakať do septembra, ba i do decembra; ku každej kose sľúbil jednu mramorovú oslu a mlačky i babky celkom zdarma. Kosa mali byť od 50 do 105 centimetrov dlhé a od 60 do 120 kr. drahé a zo striebornej ocele, teda výtečnej jakovosti. Rychtár za rozdanie kosi a potom za zinkassovanie peňazí mal dostať od každej kosa 10 kr. provisie.

Naši ľudia veľmi radi borgujú, jako čo by nikdy nemali platiť, týmto lichotivým sľubom agenta zvedení hneď podpísali zadovažujúci list na 80 kosi.

Kosa prišli skoro; ale jaké prekvapenie, keď prišli na dobierku do Párnice na železničnú stanicu. Rychtár musel sa usilovať peniaze chytrou zinkassovať, aby mohol kosa vymeniť. Vopred poslaný účet tiež veľmi prekvapil našich gazdov, lebo najdlhšia kosa 75 cm. dlhá stála 1 zl. 45 kr. Osly tiež prišli, lenže z obyčajnej piesočnatej skaly žabččky; o mlačkoch a babkách ani slychu, ba miesto 80 kôs prišlo len 75.

Takto sa dali ošúdiť naši gazdovia!

Preto keď by tento agent, ktorý z Rimavskej Soboty kosa posielal, dakde do obce prišiel, nepusťte sa s ním ctení rodáci ani do reči, aby ste nepochodili ako naši občania. Veď keď by už v našej drahej vlasti nikde (lenže veľmi dobré a lacné kosa „Sv. Antona“ sú k dostaniu u Jozefa Sohr v Somogy-Szill-e) dobré kosa dostať sa nemohly, jesto tiež chýrna továreň u Münzer a Spoločníka vo Viedni číslo 9/3. kde tiež pre naše potreby výtečné oceľové a ľahké kosa sú k dostaniu.

Koncom mája sme dokončili jarné práce; úrody na poli sú pekné a jestli bude počasie prajné, máme nádeje na strednú žatvu. Švábky ale nebude množstvo lebo okrajky posadené v zemi pohnily a vyhytnuly sa, že mnohí ešte teraz dosadzujú švábku.

Ľud sa rozchodí po zárobkoch. Chlapi po salsách a po horách; menšia čelaď v hojnom počte odcestovala do Moravy ku cukrovej repe.

Vlci, o ktorých som už raz spomínal, sú ešte v našich horách a hubia ovce; ba už aj v iných susedných obciach hľúšia menší dobytok.

V susednej obci Párnici ešte vždy panuje šarlach a deti husto mrú; už aj starší ľudia začínajú chorieť.

My, buď Pánu Bohu chvála, telesne sme zdraví, iba duševne a hmotne nemocní.

S úctou *Fr. Zeus L'udomil.*

Zdravotné rady pre ľud.

Dobre je, keď sa pečlivo staráme o zdravie, lebo zdravie je najväčší poklad.

Dobre je keď si dom postavíme na vyvýšenom mieste; vtedy dostaneme suché, zdravé bývanie.

Nenie dobre, keď na mokrom mieste staváme, pretože múry domu zvlhnú, splesnejú.

Nenie dobre blízko cintorína stavať, pretože tam i zem, i voda, i povetrie nezdravé.

Nenie dobre do nového domu hneď sa preniesť, ľahko sa prechladíme a ochorieme.

Dobre je, keď priestranné domy staváme, bo tak bývame v čistom povetrí a bývania sa potom dajú aj ľahko čistiť.

Nenie dobre stajne a chlievy povedľa bývania stavať, nečistota zvierat robí nezdravým i bývanie.

Dobre je, keď izby často bielime, tým sa čistí bývanie a je zdravšie.

Nenie dobre dlážku vždy polievať, lebo navlhne celý dom.

Dobre je podlahu izby daskami vydláždiť, tak budú izby suchšie a čistejšie.

Nenie dobre, keď mnoho ľudí býva v jednej izbe, pokazia povetrie.

Dobre je, keď robíme veľké obloky, dostaneme vidnejšie bývanie a môžeme ho ľahko vetriť.

Dobre je, keď bývanie čím častejšie prevetríme, pretože hlavne čisté povetrie udržuje zdravie.

Dobre je pred oblokami zahradky zakladať, stromy, krovie sadiť, pretože rastlinstvo napráva povetrie.

Nenie dobre keď na zimu obloky zamažeme, pretože takto zamedzíme, aby sa čisté povetrie dostalo do izby.

Dobre je cez zimu dvojité obloky užívať, tieto lepšie držia teplotu.

Dobre je, keď užívame v izbách z dnu kúriace kachle, tieto kúrením čistia povetrie a pritom lepšie hrejú.

Nenie dobre veľmi tuho kúriť, lebo keď veľmi rozhorúčení vyjdeme von, ľahko sa prechladíme.

Nenie dobre rúru zakúrených kachiel zapchať, z uhlia idú jedovaté pary, ktoré sa potom takto po izbe rozosteli.

Nenie dobre v bývaní zvery držať, lebo sú tiež nečisté a ich výpary nezdravé.

Nenie dobre v izbe šaty sušiť, lebo smradlavé výpary z týchto veľmi kazia povetrie.

Dobre je studne na zvýšenom mieste kopať, takto dostaneme čistejšiu a lepšiu vodu.

Dobre je studne čím hlbšie kopať a vodu vždy z dna načierať, takáto voda má lepšiu chuť a je zdravšia.

Nenie dobre pri studni hnoj nakopiť, lebo hnojnica odteká do studne, voda z takýchto studní škodí človeku práve tak, ako aj hovädú.

Dobre je, keď takú studňu, ktorá má žltú vodu, hneď zakopeme.

Dobre je, keď hnoj a smeti vo vymurovaných a zakrytých jamách shromažďujeme, takto nepokazí sa ani povetrie ani pôda dvora.

Dobre je, keď bielizeň často meníme, takto bude telo čistejšie.

Nenie dobre, keď máme nákrčník tuho uviazaný, zapríčiňuje nával krve v hlave.

Nenie dobre chodiť v mokrej obuvi, tak sa najľahšie prechladíme.

Nenie dobre, keď až nad ustatie pracujeme, pretože od presilenia ochorieme.

Dobre je, keď si v prachu pracujúci mokrou handrou zapehajú ústa, tak mu menej prachu sadne na pľúca.

Nenie dobre, keď ženy ťažké práce konajú, ľahko si pritiahnu nejakú vnútornú nemoc.

Nenie dobre dieťa nižšie 12 rokov do práce zapriať, pretože sa nemôže dostatočne vyvinúť.

Dobre je, keď si po práci za každým umyjeme ruky, nezašpiníme si jedlo.

Dobre je, keď bedlíme nad pokrmom; len ten človek, ktorý sa poriadne živí, môže byť zdravý, silný a dlhého života.

Dobre je, keď za deň tri razy jeme: rano, na popoludnie a večer; toto je prirodzené.

Dobre je, keď jedlo na drobno pohryzieme, tak ho ľahšie stroví žalúdok.

Nenie dobre, keď z mastného, cukrovaného, alebo tvrdého jedla mnoho jeme, pokazíme si žalúdok.

BESEDNICA.

Či bol vinný?

— Napísal: *A. Hoffner Grafe.* —

Bol nepríjemný večer. Samotný sedel som doma a poslúchal som, ako fučí vetor, plieska dvermi oknami, medzi tým upíjal som si z toho zlatočistého vína, ktoré mi minulého roku poslal strýko Horic. Moje myšlienky zalietly ta ku nemu, ktorý mi už tak dávna chybuje.

I dnes ho vidím tak, ako som ho videl, keď bol ešte len chlapcom. Vtedy nosil ešte uniformu s telom, dušou vojacom.

roz-
padu.
avým
ikomu.

DOPISY.

Z Trenčianskej počiatkom júna.

Veľactený Pán Redaktor!

Jako sa et. páni čitatelia už aj z týchto noviniek dočítali, jeho excellencia pán fšišpán Július Szalavszky poďakoval sa za svoju hodnosť a chce sa utiahnuť na odpočinok. Týmto chýrom zpočiatku nechceli sme ani veriť, ale je veru skutočne tak, lebo pán fšišpán už sa odobral od stolice v shromaždení, ktoré sa odbyvalo dňa 27. mája. Na toto zasadnutie prišlo mnoho výborníkov, ktorí už tušili, že pán fšišpán oznámi svoj úmysel. A lúčenie bolo veľmi dojímavé. Pán fšišpán po zahájení zasadnutia hneď oznámil, že za svoju hodnosť zaďakoval a potom v peknej reči vyslovil svoje vrele poďakovania všetkým, ktorý ho v jeho ťažkej práci za dobro trenčianskej stolice podporovali. Ďakoval aj svojim politickým protivníkom, ktorí ažpráve boli iného politického presvedčenia než on, predsa boli mu vždy dobrými pomocníkmi, keď sa jednalo o záujmy stolice. Na túto rozlučnú reč odpovedal rímsko-katolícky farár z Bolešova Ján Okolicásányi, ktorý v pekných slovách vyzdvihol tie zásluhy, ktoré si Szalavszky ako fšišpán nadobudol okolo stolice a prosil ho, aby upustil od svojho úmyslu a aby aj naďalej nosil svoj vysoký ale ťažký úrad, lebo stolica má potrebu na tak zkuseného človeka ako je Szalavszky. Potom Okolicásányi rozpovedal, nakoľko si etí a váži obyvateľstvo fšišpána, lebo politické protivy by boli nastaly i keď by iný bol nosil ten vysoký úrad, ponevác mnohí ľudia majú rozličné presvedčenia. Výborníci potom pripravili lúčiacemu sa fšišpánovi milé ovácie, za ktoré sa hlboko dojatý fšišpán vrele poďakoval.

Takto vypadlo lúčenie. Teraz so zvedavosťou očakávame, kto zaujme fšišpánske miesto v našej stolici. Mien sa spomína dosť, ale dosavád s istotou nemožno spomenúť meno ani jedného.

Jako kde-inde, aj u nás sa dosť nepekných prípadov stáva. Tak v Bohunicach pri Pruskej ktosi tak opálil kolom na dvore spiacieho Štefana Fuseka, že ho v stave bezpovedomom doviezli do nemocnice v Trenčine. V tú istú noc zas tamojší robotníci Anton Krizsan a Anton Pajger tak sa pobili, že Krizsan nožom popíchal Pajgera. Pajgera zaviezli do nemocnice v Trenčine, kde mu lekári pri prezeraní tela vytiahli kus zalomeného noža z hlavy.

V Beckove zas jedon pastier tak sa opil a zaspal, že si ľudia mysleli, že zomrel. Zniesli ho do smrtnice na cintoríne a aj mu dali zazvoniť. Keď však lekár prišiel obzrieť „mrtvolu“, pastiera už tam nebolo. Vyspal sa, vytrezvel a keď ho hľadali, našli ho sedieť zas v kréme, kde si hodne popíjal na svoje zdravie.

V Rovnom zblaznel drotár Pavol Pachúr a v Marikovej nádenník Ján Hučil. Obúch nešťastníkov doviezli do nemocnice v Trenčine. Lekári majú malú nádej, že

sa podarí nešťastníkov vyliečiť. Úbohý Pachúr sa len stále modlí a kľačí a Hučil ten zas hľadá Pána Boha.

Ku koncu spomeniem, že pršky pominulých týždňov, ktoré nás často hatily v poľnej práci, už prestaly; vyčiasilo sa a hospodári mohli dokončiť svoje poľné práce. Uroda na teraz vo všeobecnosti ukazuje sa dobrou, len aby jej i naďalej prišlo počasie. Ovocia ale, ako už teraz možno tvrdiť, tohto roku sotva bude toľko ako minulého, lebo ač Servác, Pongráč, Bonifác zadržali sa pekne, chrústy zkazily kvet ovocných stromov.

Budúce viac.

Trenčan.

Zázrivá, začiatkom júna 1899.

Veľactený Pán Redaktor!

Pred mesiacom prišiel do našej obce jeden agent menom Braun, ktorý predával, dotyčne núkal kosa. Sľúbil, že bude za kosa čakať do septembra, ba i do decembra; ku každej kose sľúbil jednu mramorovú oslu a mlačky i babky celkom zdarma. Kosa mali byť od 50 do 105 centimetrov dlhé a od 60 do 120 kr. drahé a zo striebornej ocele, tedy výtečnej jakovosti. Rychtár za rozdanie kosi a potom za zinkassovanie peňazí mal dostať od každej kosa 10 kr. provisie.

Naši ľudia veľmi radi borgujú, jako čo by nikdy nemali platiť, týmto lichotivým sľubom agenta zvedení hneď podpísali zadovazujúci list na 80 kosi.

Kosa prišli skoro; ale jaké prekvapenie, keď prišli na dobičku do Párnice na železničnú stanicu. Rychtár musel sa usilovať peniaze chytrou zinkassovať, aby mohol kosa vymeniť. Vopred poslaný účet tiež veľmi prekvapil našich gazdov, lebo najdlhšia kosa 75 cm. dlhá stála 1 zl. 45 kr. Osly tiež prišli, lenže z obyčajnej piesočnatej skaly žabččky; o mlačoch a babkách ani slychu, ba miesto 80 kôs prišlo len 75.

Takto sa dali ošúdiť naši gazdovia!

Preto keď by tento agent, ktorý z Rimavskej Soboty kosa posielal, dakde do obce prišiel, nepusťte sa s ním ctení rodáci ani do reči, aby ste nepochodili ako naši občania. Veď keď by už v našej drahej vlasti nikde (lenže veľmi dobré a lacné kosa „Sv. Antona“ sú k dostaniu u Jozefa Sohr v Somogy-Szill-e) dobré kosa dostať sa nemohly, jesto tiež chýrna tovareň u Münzer a Spoločníka vo Viedni číslo 9/3. kde tiež pre naše poľné výtečné oceľové a ľahké kosa sú k dostaniu.

Koncom mája sme dokončili jarné práce; úrody na poli sú pekné a jestli bude počasie prajné, máme nádeje na strednú zatvu. Švábky ale nebude mnoho, lebo okrajky posadené v zemi pohnily a vyhytnuly tak, že mnohí ešte teraz dosadzujú švábku.

Ľud sa rozehodí po zárobkoch. Chlapi po salách a po horách; menšia čelad v hojnom počte odcestuje do Moravy ku cukrovej repe.

Vleci, o ktorých som už raz spomínal, sú ešte v našich horách a hubia ovce; ba už aj v iných susedných obciach hľúšia menší dobytok.

V susednej obci Párnici ešte vždy panuje šarlach a deti husto mrú; už aj starší ľudia začínajú chorieť.

My, buď Pánu Bohu chvála, telesne sme zdraví, iba duševne a hmotne nemocní.

S úctou *Fr. Zeus L'udomil.*

Zdravotné rady pre ľud.

Dobre je, keď sa pečlivo staráme o zdravie, lebo zdravie je najväčší poklad.

Dobre je keď si dom postavíme na vyvýšenom mieste; vtedy dostaneme suché, zdravé bývanie.

Nenie dobre, keď na mokrom mieste staváme, pretože múry domu zvlhnú, splesnejú.

Nenie dobre blízko cintorína stavať, pretože tam i zem, i voda, i povetrie nezdravé.

Nenie dobre do nového domu hneď sa preniesť, ľahko sa prechladíme a ochorieme.

Dobre je, keď priestranné domy staváme, bo tak bývame v čistom povetrí a bývania sa potom dajú aj ľahko čistiť.

Nenie dobre stajne a chlievy povedľa bývania stavať, nečistota zvierat robí nezdravým i bývanie.

Dobre je, keď izby často bielime, tým sa čistí bývanie a je zdravšie.

Nenie dobre dlážku vždy polievať, lebo navlhne celý dom.

Dobre je podlahu izby daskami vydláždiť, tak budú izby suchšie a čistejšie.

Nenie dobre, keď mnoho ľudí býva v jednej izbe, pokazia povetrie.

Dobre je, keď robíme veľké obloky, dostaneme vidnejšie bývanie a môžeme ho ľahko vetriť.

Dobre je, keď bývanie čím častejšie prevetríme, pretože hlavne čisté povetrie udržuje zdravie.

Dobre je pred oblokami zahrady zakladať, stromy, krovie sadiť, pretože rastlinstvo napráva povetrie.

Nenie dobre keď na zimu obloky zamažeme, pretože takto zamedzíme, aby sa čisté povetrie dostalo do izby.

Dobre je cez zimu dvojité obloky užívať, tieto lepšie držia teplotu.

Dobre je, keď užívame v izbách z dnu kúriace kachle, tieto kúrením čistia povetrie a pritom lepšie hrejú.

Nenie dobre veľmi tuho kúriť, lebo keď veľmi rozhorúčením vyjdeme von, ľahko sa prechladíme.

Nenie dobre rúru zakúrených kachiel zapchať, z uhlia idú jedovaté pary, ktoré sa potom takto po izbe rozostelú.

Nenie dobre v bývaní zvery držať, lebo sú tiež nečisté a ich výpary nezdravé.

Nenie dobre v izbe šaty sušiť, lebo smradlavé výpary z týchto veľmi kazia povetrie.

Dobre je studne na zvýšenom mieste kopať, takto dostaneme čistejšiu a lepšiu vodu.

Dobre je studne čím hlbšie kopať a vodu vždy z dna načierať, takáto voda má lepšiu chuť a je zdravšia.

Nenie dobre pri studni hnoj nakopiť, lebo hnojnica odteká do studne, voda z takýchto studní škodí človeku práve tak, ako aj hovädú.

Dobre je, keď takú studňu, ktorá má žltú vodu, hneď zakopeme.

Dobre je, keď hnoj a smeti vo vymurovaných a zakrytých jamách shromažďujeme, takto nepokazí sa ani povetrie ani pôda dvora.

Dobre je, keď bielizeň často meníme, takto bude telo čistejšie.

Nenie dobre, keď máme nákrčník tuho uviazaný, zapríčiňuje nával krve v hlave.

Nenie dobre chodiť v mokrej obuvi, tak sa najľahšie prechladíme.

Nenie dobre, keď až nad ustatie pracujeme, pretože od presilenia ochorieme.

Dobre je, keď si v prachu pracujúci mokrou handrou zapehajú ústa, tak mu menej prachu sadne na pľúca.

Nenie dobre, keď ženy ťažké práce konajú, ľahko si pritiahnu nejakú vnútornú nemoc.

Nenie dobre dieťa nižšie 12 rokov do práce zapriať, pretože sa nemôže dostatočne vyvinúť.

Dobre je, keď si po práci za každým umyjeme ruky, nezašpiníme si jedlo.

Dobre je, keď bedlíme nad pokrmom; len ten človek, ktorý sa poriadne živí, môže byť zdravý, silný a dlhého života.

Dobre je, keď za deň tri razy jeme: rano, na popoludnie a večer; toto je prirodzené.

Dobre je, keď jedlo na drobno pohryzieme, tak ho ľahšie stroví žalúdok.

Nenie dobre, keď z masného, cukrovaného, alebo tvrdého jedla mnoho jeme, pokazíme si žalúdok.

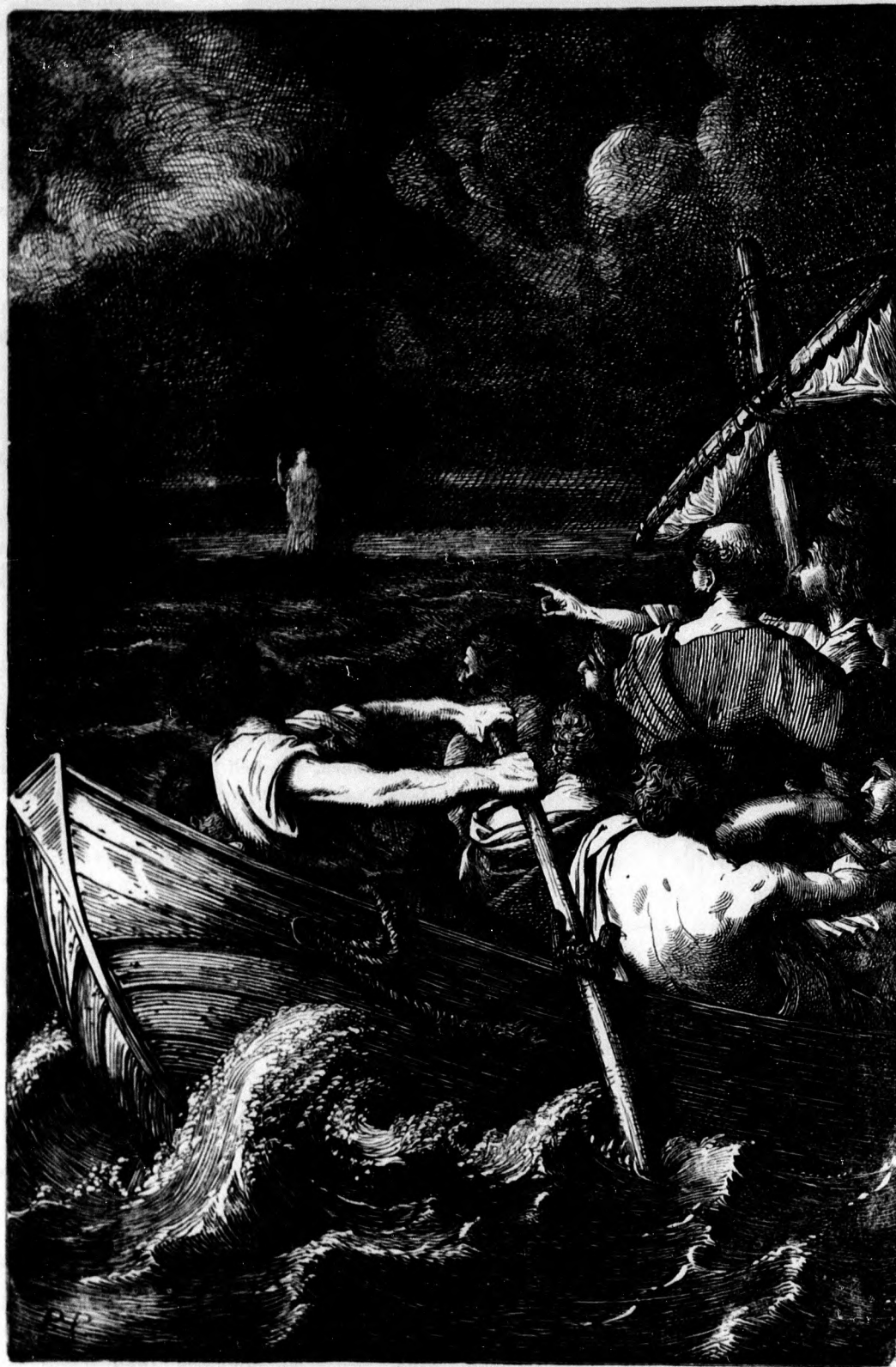
BESEDNICA.

Či bol vinný?

— Napsal: *A. Hoffner Grafe.* —

Bol neprijemný večer. Samotný sedel som doma a poslúchal som, ako fučí vector, plieska dvermi z oknami, medzi tým upíjal som si z toho zlatočistého vína, ktoré mi minulého roku poslal strýko Horieľ. Moje myšlienky zaliety ta ku nemu, ktorý mi už od tak dávna chybuje.

I dnes ho vidím tak, ako som ho videl, keď som bol ešte len chlapcom. Vtedy nosil ešte uniformu a bol s telom, dušou vojakom.

Zjavenie sa Ježiša.

Keď si naposledy obliekol kabát kráľov i ja som bol prítomný.

— No, chlapče, — riekol trochu zvláštnym hlasom, — a teraz bude koniec. Od týchto čias budem sedávať pri písacom stole. Videl si niekedy chudobného oficiera, ktorý si chce pojať za ženu chudobné dievča? Ja som to. Chcem si ju pojať, lebo som sľúbil. Naničhodník, kto si nestojí slovu. Nuž teda . . .

Trochu sa zamľčal.

— Či vieš chlapče — riekol po malej prestávke, že jest niečo, čo je nadovšetko: to je statočnosť. Na mojej statočnosti niet škvrny. Bol som vždy pilný. Pozoroval som na svoje groše. Dlhov nemám. Ľahkomyselný, veselý život som nevedol. Vždy som mal čistú hlavu, pokojnú krv. „Si nám ty za vojaka,“ hovorili moji spoludôstojníci, ale preto ma všetci milovali. A mojou najväčšou pýchou bolo to, že som ja, ktorý som bol najchudobnejší v celom pluku, poverený bol s manipuláciou peňazi. Dneská oddám kassu a rozlúčim sa s plukom. Všetko je v poriadku. Nezabúdaj nikdy na statočnosť!

Strýko Horický ako vystúpivší oficier onedlho dostal malý úradík, oženil sa a žil spokojne. Či bol i šťastným? Nevieť. Jeho manželka krátko na to zomrela a teraz žil svojmu peknému jedinému synkovi, ktorý ostal bez matere. Nech sa mu niekedy lepšie vedie, ako sa viedlo jeho otcovi.

A nikdy sa nechceli rozlúčiť. Spolu chodili z jednej garnisony do druhej. Lebo jeho syn musel byť vojakom, tak jako otec. Od tých čias dostal som len zriedka list od neho. V poslednom mi písal:

„Pomysli si, v tomto meste ponukli ma postavením. Ja manipulujem peniaze pre chudobu. Takú dôveru máme vo vás jako v nikom inom, hovoril predstavený mesta. Veľmi ma to potešilo . . .“

Z týchto myšlienok o strýkovi Horickom zrazu vyrušila ma moja gazdiná. Vstrela cez dvere hlavu a riekla:

— Pán doktor, telegramm! — a podala mi papier. Podpísal som a ona vyšla.

V náhlosti rozbil som papier a môj zrak padol na nasledovné slová:

„Otec pokus samovraždy, nebezpečie života, prid nashutku.“
Eugen.“

Viac ani slova. Žiadne vysvetlenie. Nič viac. V hlave lietaly my myšlienky jedna za druhou. Potom niečo stislo mi krk. Nebanbím sa za svoje slzy. Oplakával som jedného z najlepších, ktorý chcel život odhodiť od seba. Čítil som sa tak, ako by bol o niekoľko rokov ostarnul.

Sadol som na vlak a na druhý deň sedel som už v jednoduchej chyži strýka Horického. Všade najväčší poriadok a skoro trapná tichosť. Len s časom na čas bolo počuť zo susednej chyže zastonanie. Počul som zmätené slová:

„Vinný! Vinný!“

Tieto slová opakovali sa viac krát. Potom začul som hlas jeho syna:

— Ale, otecko, veď niet žiadnej chyby! Ani najmenej chyby!

Ešte vždy som rozmýšľal. Hľadal som vysvetlenie tohto záhadného prípadu. Ale nemohol som si to nijak vysvetliť. „Vinný?“ V čom. S Eugenom sotva prehovoril som dve slová; natoľko bol zmätený, že len z púhej sústrasti nevyzvedal som sa prípad. Pokým som raneného strýka prezkušal a so starým mestským lekárom guľku vytiahol, Eugen skoro zamdlel. Keď sme ho konečne odvedli do druhej chyže, pýtal sa len toľkoto:

— Nezmre?

Starý môj kollega stisol plecami.

— To je v Božích rukách.

Starý môj kollega-lekár odišiel a Eugen opäť zostal pri nemocnom. Onedlho na to strýkova gazdiná priniesla mi za šialku čaju a začala mi rozprávať, čo posledne spozorovala.

— Pán doktor — hovorila — už asi od pol roka starý pán nemal volačo v poriadku. Neočakávane sa zmenil. Bol tichý, neprehovoril ani slova a vyhýbal ľuďom. Je pravda, mladý pán lajdinant vystrájal mnohé hlúposti, zriedka bol doma, vždy sa zabával v krémach a hostincoch . . . a čo ja viem kde ešte. Ale to je nie príčina. Veď je mladý pán dobrý, len je trochu ľahkomyselný. Má zlaté srdce. A potom veď on bol celým pokladom starého pána. Ale starý pán stával sa podivným. A predvečerom popoludní, keď prišiel predstavený mesta s ostatnými páni a oznámil, že na druhý deň prezrú pokladnicu chudobných, ktorú starý pán spravuje, veľmi mu ďakovali za jeho ustávanie — ale starý pán len stál, nepovedal ani slova a nedíval sa ani na pravo ani na ľavo. Potom asi o hodinu prišiel veľký list s piatimi pečatami a o hodinu na to stalo sa nešťastie

— A prezkušanie pokladnice? — pýtal som sa zvedave.

— To sa už stalo. Všetko bolo v poriadku do posledného krajiara. No, neporiadok u starého pána nebolo možno predpokladať. U neho boly peniaze isté, to vedel každý. Veď potom znova prevzal na seba manipulovanie kassy, pravda že len na veľkú prosbu pánov. Veď chcú dať starému pánovi diplom čestného mešťanstva. Úbohý starý pán!

Nasledovali pre mňa dlhé dni samoty, ale pravú príčinu skutku starého pána nemohol som vypátrať. Spriatelil som sa s Eugenom. Naša láska cítená naproti starému pánovi nás spájala. Po trojtýždňovom mojom pobyte za pomoci starého lekára, prevládali sme smrť. Starý pán stal sa spokojnejším, Jeho horúčnosť klesala.

Jedného večera ľahnul som si zavčasu. Mohol som už spať niekoľko hodín, keď som náhle prebudil.

— Milý otče, — počul som hlas Eugenov — kde sa podela tvoja láska naproti samému sebe, keď si sa toho dopustil?

Za chvíľu s tlúccim srdcom poslúchal som ich rozhovor. Teraz snáď počujem vysvetlenie záhadného prípadu.

— Nuž, vieš — prehovoril na to starý pán traslavým hlasom — to vlastne nechcel som rozpovedať nikomu.

Ani tebe nie. Chcel som sa ztratit z tohoto sveta. Veď znáš to slovo, ktoré dávalo smer môjmu životu. Znáš ho, Eugen?

— Ano, milý otecko, — odpovedal Eugen. — Ale prečo to hovoríš, veď si tak čistý ako si bol vždy.

— To nehovor, — zvolal starý pán zachrýpnutím hlasom. — Vieš, čo som? .. Zloděj . . .

Za niekoľko okamihov bolo možno počuť len ťažké dýchanie strýkovo a ťukanie hodín.

— Vďaka, syn môj — začal starý pán znova hovoriť, — pamätáš sa s jakou radosťou podobral som sa ku spravovaniu pokladnice pre chudobných. Bol som šťastný, jako niekdy, keď jako chudobný lajdnant spravoval som pokladnicu celého pluku a vedel som, že všetko musí byť v poriadku. Ale stalo sa niečo, čo presahovalo moje sily, čo bolo silnejšie než ja. Pamätáš sa ešte, keď si raz prišiel domov celý zkomránený? — Dlhy pri kartách, čestné dlžoby . . . viem, urobil si to s omámenou hlavou. Tam si stál pred mnou celý zničený a prosil si ma: „Milý otecko, jak len máš peniaze, daj mi! Moja statočnosť je na kocke!“

Je pravda, odpovedal som ti, že mojich málo usporovaných peňazí je na to málo. Ale potom keď si sa so zúfalou tvárou pohnul ku dverom . . . Bože môj, nemohol som urobiť inak . . . zmocnil sa ma zúrat a ozval sa vo mne hlas: „Tvoju statočnosť za jeho!“ Bežal som za tebou, dostihol som ta a riekol som ti: budú peniaze o hodinu. Tvoje rameno cítil som okolo krku, tvoju tvár na mojej, držal som objatého teba, ktorý si sa ešte vždy triasol na celom tele a vzdával som vďaku, že som ťa mohol zachrániť.

— Oh, milý otecko! — zvolal Eugen.

— Keď si vtedy odišiel, pokojne vstúpil som do svojej chýže a z pokladnice vyňal som potrebný obnos. Jedným schránením . . . za jednu sekundu . . . ale za tento krátkučký čas celý svoj život som zničil. Teraz je všetkému koniec . . . koniec . . .

— Nie, nie — zvolal Eugen. — Veď pokladnica bola v poriadku. Nechybovalo ani krajiara.

— Ešte som nedokončil, — riekol starý pán skoro slávnostne. — Vedel som, že preskúmanie pokladnice neprežijem, triasol som sa pri myšlienke, že prídem o časť . . . Obával som sa o teba, že zase zostúpiš s pravej cesty, ale všetko marno. Keď potom prišli pánovia oznámiť kontrolovanie kassy, ťakovali mi a prosili ma, aby i naďalej manipuloval peniazmi . . . neviem čo sa stalo. Keď odišli, vzal som svoju starú pištoľ a vieš, tá ma potešila. Ešte niekoľko minút a bude po všetkom.

V tom prišiel list. Veľký list s mnoho peniazmi. Poslal ho môj dávny priateľ, ktorý manipuloval mojich pár usporovaných groší. Jeden dávny môj lós vytiahol. Môžeš si pomysleť, čo som cítil, keď som tú bromadu peňazí mal v rukách! Položil som zpäť koľko chybovalo a potom kľaknúc na kolena modlil som sa. Avšak jako som znova stál pred pokladnicou a znova hľadel na bankovky . . . zrazu prišiel som k strašnému presvedčeniu. Tu len náhoda pomohla. Skutok som spáchal. Peniaze

som vyňal . . . škvrna jest! Či to vidia i iní, to je po-bočné. Veď vieš. Potom som pištoľ obrátil na svoje srdce.

— Otecko! Tak som teda ja tvojím vrahom! — zvolal Eugen.

Na toto nasledovalo boľastné nariekanie. Za tým po malej prestávke ozval sa syn:

— Nie nadarmo priniesol si túto obeť! V tomto bôľuplnom okamžení stal som sa mužom. Jako muž pred mužom prisabám ti: že nikdy ani na vlas nevzdialim sa s tej cesty, ktorú vykazuje statočnosť. Veríš mi oteče? A ty uveríš . . . či futuješ ešte čo si učinil, považuješ sa ešte za vinného?

— Eugen! . . .

Tento hlas zavznel celou tichou chýžou. O krátku chvíľu dve mladé ramená objaly starého človeka, jehož striebrovlasá hlava spočívala na hrudi synovej. A ja som vedel, že to, čo tam zneje od srdca k srdcu, je silnejšie než tisícere prísahy.

*

Strýko sa vyliečil a onedlho presťahoval sa do iného mesta, kam bol Eugen ku pluku preložený. Úrad viac nikdy neprijal, ale za všetky útrady a hodnosti bola mu odmenou tá láska, ktorou sa Eugen vynul ku nemu. Zomrel len po mnohých rokoch. Keď cítil svoj koniec ešte raz pohliadol hore:

— Som vinný? — pýtal sa tichúčko.

Od tej noci teraz poprvé odznela táto otázka z jeho úst.

Jeho syn naklonil sa k nemu a pobozkal už chladnúce rty otcove:

— Nie si, otecko môj, nie!

Po tvári starca prelietol blažený úsmev. A s týmto úsmevom odobral sa do večnosti.

Krava chudobnej rodiny.

Zlé časy prišli na Štefana gazdu. Tlačilo ho z prava, z ľava, že už ledva trymal. Aj krm vychádzal. Už sa na to najposlednejšie odhodlal . . . že totiž predá svoju jedinú kravičku. Len jedna veľká starosť mu tlačila dušu. Jako to má povedať svojej manželke?

Odrazu zmenila ružena. Ach, to je práve voda na môj mlyn, myslel sám v sebe.

— Ružena už od pár dní nedáva mlieka — hovorí manželke svojej. — Treba ju vyhnáť na jarmok; veď len neskřimim s ňou krvopotne vyrobené mozole.

Žena sa veľmi zadivila nad tým. Deti ale v tom okamihu začaly plakať. Veď tak radi majú všetci tú ruženu. Ona im dáva raňajky, večeru! Čože bude potom?

Ale gazda stál len na svojom. Darobná bola žemná prosba, modlikanie, plač. Nemilosrdne vyhnal ruženu na jarmok.

Keď vyšla ružena z maštale, gazdiná ešte raz pozrela za ňou a slzy jej padaly z očí. Deti ale boli za ňou jako by ju boly chcely násilne dohnať nazad. Ale nebolo možné. Potom ju aj ony oplakaly.

Jak zarmútený bol ten dom! Žena ustavične behala ku bráne: nevidí-li ruženu. Deti sa ale zavše pýtaly:

— Pravda, nik nekúpil ruženu?

Bolo neskoro po poludní. Zrazu len počť bučanie pri bráne. Žena, deti vybehly.

— Nekúpili ju! Dobrý je Pán Boh!

Štefan prišiel s ovislou hlavou domov.

— Kupovali ju — hovoril — ale mi to nedonášalo svedomie, abych ju predal.

— Nech ťa Boh požehná, vetila natešená žena a pobozkala ho. Vidíš Štefko, hovorila ďalej celkom uspokojená, pravda že ružena včul nedojí. Však ale pamätáš sa, koľký sme mali z nej osoh! Deti žijú z nej. A potom pravda aj za mlieko som utŕžila pár groší. Tys to ale nespozoroval, lebo som to obrátila na domáce potreby. Ružena je včul telná, uvidíš na vianoce budeme mať hojne mlieka.

Čas došiel. Jedno ráno riekol Štefan naradovaný:

— No žena, jalovička je.

A mlieka bolo hojne. Ženina tvár sa vyjasnila. Mliečné hrnčeky sa zas vytiahly. Tam stály v rade, jako vojaci. A vtedy by ste boli videli ženu, keď obsadly dievky stôl a ona im nalievala mlieko.

— Pite deti, moje, Pán Boh nám požehnal.

A keď ešte poslala pre mlieko apatekárka, poštarčka, sklepníčka!

Ružena bola veľmi verná. A že ju lepšie kŕmili, jako doteraz, dávala aj viac mlieka.

Krava je požehnanie pre chudobnú rodinu. Nech jej nezavídí gazda ten krm, lebo to ona hojne vyhradí...
A. R.

HOSPODÁRSTVO.

Letné práce v ovocnici.

Cez leto je roľník obyčajne vonká v poli zamestnaný a na ovocnicu mnoho času nemôže márnif. Sú ale práce, ktoré sa inokedy nedajú tak osožne vykonať, preto na ne musí byť čas a usilovný hospodár, ktorý si zná čas dobre podeliť, nepríde preto do zmätku.

Takéto práce sú odpiľovanie suchých konárov, ktoré sa teraz medzi vetvami dajú dobre vidieť.

Neslobodno do tých čias čakať, kým konár celkom uschne, ale keď je už do poly suchý, tedakým ešte jest v ňom život, treba ho odrezať; lebo keď na tom mieste kde sme konár odrezali, suché drevo zostane, tá rana sa nikdy nezaleje a nezacelie.

Konár tak treba odrezať, aby čo najmožnejšie malá rana zostala. Jestli od hora na dol pílime, treba dať pozor, aby sa kôra na spodku konára od pňa nezlúpila, lebo tým by vznikla otvorená rana, ktorá ťažko a dlho sa hojí; preto prv treba u spodku konára dost dobre zarezat.

Bdiť treba i na to, aby počas odpiľovania konára veľký pník (krkoška, senk) nezostal na pni, t. j. aby konár celkom hladko bol odpílený; lebo jestli bárs jak

malý senk zostane, rana nikdy nezacelie, lebo do nej voda a povetrie sa vždy vdre, následkom čoho strom chytro začne hniť.

K odrezávaniu konárov najvhodnejšia je ostrá píłka; tenšie konáre s malou stromovou, hrubšie s väčšou rámovou pílkou sa majú odpíliť. Keď máme jednoramennú pílkou, s tou sa dá aj ku najhustejším konárom pristúpiť. Keď takú nemáme, upotrebíme sekeru; len že obratne musíme pracovať, aby hladký rýt povstal, lebo nerovný rýt nikdy sa nezaleje.

Po zoťatí konára hranice (kraje) rany ostrým nožom na hladko skrájame, lebo tak sa chytřejšie zahojí. Celý rýt potom stromovým mazivom zatreme, aby rana od povetria a vody bola chránená.

Ponevác ale toto mazivo sa ľahko popuká, preto častejšie treba poobzerať a znovu rany pozatierať.

Veľmi dobré mazivo sa zhotovuje: 1 čiastka sadze a 4 čiastky prachu bridlicového.

Iné odrezávanie konárov môže sa vo včasnú jar a v jaseň, keď k tomu jest viacej času, vykonať.

Letné hnojenie starších tromov, obzvláste jestli je pôda chudá, neslobodno zameškať. S tým si zabezpečíme hojné ovocné puky pre budúci rok a odrastenie a dokonalé vyvinutie tohoročného ovocia napomôžeme; lebo ovocie majúc dostatočnú živnosť, pekne sa bude vyvíňovať a nebude nezralé odpadávať.

Letné hnojenie len vtedy je osožné, keď tekutý hnoj upotrebíme, lebo len takýto môžu vlákenité korieňky vsať (vycicat) a k úžitku stromu upotrebiť.

K tomu cieľu sa môže upotrebiť vodou rozrobená hnojovka; rozpustený trus jakýkoľvek. Rozrobenie hnojovky sa musí tak diať, aby ona týmto vláknatým korieňkom neuškodila; preto na jednu putňu hnojovky 5—6 litrov vody rátajme. S tejto tekutiny dajme potom stromom strednej veľkosti 7—8 putieň; veľkým stromom dvakrát toľko. Tekutý hnoj nelejte na vrch pôdy kolo pňa stromu, ale narobme popod strom v rozsiahlosti koruny 8—10 asi 40 kubičných centimetrov hlboké jamy a do týchto lejeme tú tekutinu, aby všade ku korieňkom vsiakla. Keď sa toto stalo, potom jamy naplníme vodou, a keď aj tá vsiakla, zasypeme tieže zemou. Toto hnojenie 3—4 rás cez leto opakovať je dostatočné.

Ďalšie letné práce sú: jestli na stále miesto vysadené mladé stromky obrástly pažitou, túto pažiť aspoň v tej rozsiahlosti koľká je koruna skopeme, aby pažiť stromu potrebnú živnosť neodoberala. Túto prácu hospodár nerád robí, lebo ľutuje tú trochu trávy zhubiť okolo stromka; to ale dobre vie, že takto obkopené stromky lepšie sa daria a krajšie vyvíňujú.

V slobodnom čase neľutujeme si ovocnicu pochodiť a listy, na ktorých drobné húsenice pohromade sedia, obtrhať a spáliť; s týmto si umenšíme prácu jarniu a jasennú, keď zbierame hniezda húseníc.

Ťažko ovocím naložené konáre pevnými drúkami a jarmami popodopierajme, aby ich vetor a víchor nepolámal. Takéto stromy je radno častejšie otriasť, aby

zakrpatelé ovocie opadalo a tak neodberalo živnosť krajšiemu.

Samo sebou sa rozumie, že ovocné stromy polievať je jedna dôležitá úloha; to teda neslobodno zameškať.

Dva-tri ročné diviaky obrezujeme z tej strany, kde chceme v podjaseň očkovať.

Silno rastúce štepy tiež obrezávame; dotyčne konárom vršky zoštipneme.

Ještlí máme v ovocnici také stromy, ktorých plodu sa nemôžeme dočkať, týmto v druhej polovici júna korunú až po 4—6 očiek zostrihneme od vrchu.

Ještlí mladšie stromy ovšivevely, do 5 litrov vody dajme pol litra petroleumu a touto tekutinou striekajme tie stromy; zatým ale hneď čistou vodou.

Keď tieto práce nezameškáme, môžeme úfať hojnú obaračku ovocia v podjaseň a tešiť sa pekným bujným stromom.

J. Kozempel.

Pamiatka korunácie. Dňa 8. júna minulo práve dvaatridsať rokov, čo veľké dielo Franca Deáka: smierenie kráľa s národom zakončené bolo korunáciou. V ten deň ministerský predseda gróf Július Andrassy a ostrihomský arcibiskup knieža-primas Ján Simor položili korunú sv. Štefana na hlavu jeho veličenstva nášho milovaného kráľa Franca Jozefa I. Výročitý deň tejto významnej udalosti, ktorá otvorila novú dobu v dejinách Uhorska, pekným spôsobom zasvätili jak v hlavnom a sídelnom meste Budapešti, tak po celom Uhorsku. V chrámoch odbývaly sa slavnostné služby Božie, na ktorých verní poddaní v skrúsených modlitbách prosili Všemohúceho aby doprial dlhého života nášmu dobrému kráľovi a v školách zas učiteľia a professori poučovali svojich poslucháčov o významnosti veľkého dňa.

Zaobstarávanie práce poľným robotníkom. Minister orby Ignác Darányi vyzval všetky právomocenstvá, aby spísaly tých poľných robotníkov, ktorí si na budúcu žatvu doteraz miesta nezaopatřili. Súčasne dal oznámiť zamestnávateľom, aby sa, v páde žeby potrebných robotníkov nedostali, obrátili na ministra orby.

Môžu byť pyšní! Na nedávno vydržiavanej assentírke v Tekovskom Svätom Kríži z obce Trubín, z pomiedzi 14-tich rekrútov odobrali 13-tich, a z obce Lovčica bolo 7 rekrútov a z nich všetkých sedem „taughich“. To sú chlapeci!

Budúcoročné manévry. Generálny štáb spoločnej armády pozostávajúci asi z päťdesiatich generálov a štábných dôstojníkov pohnul sa koňmo z Haliče a cestou až po Rožňavu zkúma miesta pre budúcoročné veľké vojenské manévry, ktoré sa odbyvať budú na území gemerskej stolice. Záverečné porady gen. štábu budú na rožňavskom mestskom dome pod predsedníctvom baróna Becka, šéfa generálneho štábu.

Osudný duell. V Koložvári bol tieto dni duell, ktorý sa skončil smrťou jedného z duellantov. Prípad udal sa nasledovne: V Koložvári mala sa odbyvať slávnosť študentská, na ktorú prišiel i Pavel Oberschall, profesor na právnickej akademii v Prešporke a ponevác slávnosť bola odročená, večer vo spoločnosti viacerých známych besedoval v jednom hostinci, v ktorom sa dvaja páni pri jednom susednom stole tak dobre zabávali pri šampaňskom, že sa počali objímať a bozkávať. Na toto bohatý statkár Putnoky, ktorý sedel v spoločnosti Oberschallovej poznamenal: „No tí už úplne „zmokli“, aj my sme tak robili za mladi, ale preto nebolo mi veľmi príjemné keď ma v takom stave objímali a bozkávali.“ Oberschall žartovne na to poznamenal: „Ale ani tým!...“ (totiž, ktorí Putnokyo bozkávali). Oberschallova poznámka vzbudila v spoločnosti hlučnú veselost, Putnoky ale, ktorý bol známy pre svoju prhkost, začas sa premáhal, zrazu ale vyskočil a také zaucho vylepil Oberschallovi, že tento padnul na zem, potom hodil kávovú čašu professorovi do tváre a oboril sa stolicou naňho, tak že len spoločnosti má čo ďakovať, že ho ešte väčšmi nedokaličil. Ranený Oberschall dal si od jedného lekára poviazat ranu a potom provokoval Putnokyo. Protivníci šli na pištoly a Oberschall ešte pred súbojom osvedčil sa, že svojou poznámkou nechcel urazit Putnokyo, ale pomerenie ostalo bez výsledku. Protivníci strelili skoro razom a v nasledujúcom okamihu Putnoky do čela trafený mŕtvý klesnul na zem. Guľa nad pravým okom vrazila mu do hlavy a preraziac mozgy na zadnej časti lebky vyletela von. Smutný výsledok súboja vzbudil v Koložvári veľký ruch, lebo Putnokyo v celej stolici znali jako váženého človeka a dobrého hospodára, ktorý hral čulý zástoj vo verejnom živote už i preto, že bol virilistom stolice koložskej. Oberschall po súboji v sprievode sekundantov hneď vyhľadal vyšetrojúceho sudcu a oznámil mu smutnú udalost. Putnoky zanechal bezdetnú vdovu.

Nebude zo psa slanina. Ján Kriványi zlopovestný defraudant sirotských peňazí v Arade pomocou strážnika Jozefa Manusova vyšantročil z väzenia svojej manželke list, v ktorom ju napomína, aby pred vyšetrojúcim sudcom zatajila, že od neho dostala šperky: ako náramnice, náušnice, zlaté retiazky atď., ktoré sa cenia asi na 50.000 zlatých. Statočná pani ale zaraz zanesla list vyšetrojúcemu sudcovi. Rozumie sa, strážnika Manusova pozbavili služby a Kriványi potrestali tiež citeľne: odňali mu výhodu čítania kníh. Vyšetrojúci sudca sekvestroval šperky, ktoré odpredajú na verejnej dražbe a takto utfžený obnó obrátia na čiastočné zaokrytie škody sirotskej pokladnice.

Staré peniaze. V chotáre horvatskej obce Poljančany jeden pastierik štúrajúc palicou zem, našiel dve kotlíky starých peňazí počtom 1600 kusov. Správcovi museumu v Osieku prevzal cenný nález a zistil, že peniaze pochádzajú od časov kráľa Bélu IV., Štefana V. a Ladislava IV. a Ondreja III. Zistené je i to, že kotlíky zakopané sú ešte za panovania kráľa Ondreja III. Vzácny nález podelia medzi musea v Záhrebe a v Osieku.

Bestiálny skutok. Svojho času boli sme spomenuli, že grófovi Andrejovi Hadík-Barkócyzmu behom jedného dňa zomrely dve deti 3ročná Ilona a 1ročný Janko a že vzkrslu podozrenie, že deti niekto otrávil. Po vrahovi však darmo pátrali. Ale nedávno ktosi v bezmennom liste uvedomil grófa a budapeštiansku policciu, že deti otrávila Laura Heinz, bývalá komorná grófskej rodiny. Komorná ale už koncom minulého roku vystúpila zo služby a bez stopy zmizla. Budapeštianska polícia kapitána Bércziho poverila s vyšetrovaním, ktorému po dlhom pátraní pošťastilo sa komornú vystopovať v Ostrihome a vzal ju pod inkvisíciu. Komorná z počiatku všetko tajila. Potom však, keď už videla, že niet pomoci, po dvadsaťhodinovom výsluchu vyznala, že ona dala sa napiť deťom nejakej miechaniny, nie ale preto, aby ich otrávila, lež aby deti len ochorely, lebo vtedy grófska rodina by bola hneď odcestovala do Budapešti, a ona by bola sama zostala v Gálóci. Samotná zostať chcela preto, lebo sa čakala. Teraz vysvitlo, že Laura Heinz pred rokmi bola zahrúdila svoje vlastné dieťa a preto sedela 2 roky v Maria-Nostre. Pred grófskou rodinou ale zatajila svoju špatnú minulosť a tak bola prijatá do služby, za ktorú sa tak ohavne odslúžila grófovi. Bestia sedí vo väzení.

Prešibaný zlodej. Hlavnomestská polícia chytila istého Franca Krausa rodom z Pápy, ktorý behom niekoľko týždňov spáchal nesčíselné krádeže. Obyčajne chodil po hausmajstroch a s tým, že je on detektív, poslal ich niečo dozvedieť sa od obyvateľov. Pokým domovníci chodili po dome, milý Kraus čo pochytil, to ukradnul. Teraz už sedí v chládku.

Nešťastie. Na Bosporsí v Carihrade člnoval sa pre svoju hrđinskosť ďaleko známy Ozman baša, terajší turecký admirál v sprievode svojho zata beja Šeika a pobočníka effendiho Sulejmana. Člnok však srazil sa s jedným druhým člnom a baša Osman s jeho sprievodníkmi padol do mora. Admirálovi podarilo sa chytiť jeden povraz ale bej Šeik a Sulejman effendi chytili sa admirálovi za nohy, tak že tento musel pustiť povraz a všetci traja sa ponorili. Admirála Ozmana ešte pošťastilo sa ratovať, ale ostatní dvaja tureckí dôstojníci sa utopili.

Falšoval peniaze. Na dolnej zemi v poslednom čase je v obehu mnoho falošných desiatok. Žandári pátrali dotiaľ až sa dozvedeli, že desiatky falšuje istý Ludvik Biró v Lugoši. Následkom toho pátrania bolo, že lugošská polícia nočnou chvíľou práve vtedy prekvapila Biróva, keď tento vo svojej dielni práve tlačil falošné desiatky. U Biróva našli za viac tisíc zlatých falošných desiatok a úplne zariadenú kameňo-tlačiarňu. Biróva a shabané veci pod prísny policajným dozorom odviezli do Temešváru.

Krotenie sokolov. Viac anglických popredných lám najnovšie nabralo si do hlavy krotiť sokolov. Toto je azda najdrahšia pochúťka, lebo jeden sokol stojí 1200 zlatých a ponevác ich opatrovanie stojí veľkú prácu, ich opatrovníci dostávajú 2400 zlatých ročného platu. Krotenie sokolov spojené je s veľkými ťažkosťami.

Rytierska záležitosť predsedu snemovne. Viedeňský socialistický časopis „Arbeiterzeitung“ priniesol jeden článok, v ktorom necudne napáda bývalého ministra vnútra a terajšieho predsedu snemovne Desidera Perczela. Článok uverejnil i v Budapešti vychádzajúci denník „Magyar Hirlap“ prečo Desider Perczel vyzval na duell Alexandra Fenyő, zodpovedného redaktora „Magyar Hirlap“-u a zároveň pozdvihol proti „Magyar Hirlap“-u tlačovú pravotu. Súboj odbyval sa na šable, pričom sa obydva ľahšie ranili.

Zo sľubnej obrúčky guľka. Alexandrovi Pappovi, notárovi vo Világoši odpísala sľúbenica, že sa zaňho nevydá. Toto sklamanie tak účinkovalo na Pappa, že sľubnú obrúčku sklepal na guľu a potom nabijúc ju do pištole, zastrelil sa. Pri pitvaní zlatú guľu našli v modzgoch. Mladý notár zanechal svoj úrad v poriadku.

Trest. Súd v Budapešti tieto dni 16ročného kupeckého pomocníka Ilija Andriča, ktorý bol v Sylvestrovú noc zavraždil a oraboval svojho bývalého pána [Samuela Pollacseka kupca na rohu Damjaničovej a Murányi-ulice, posúdil na 15 rokov do trestnice.

Zomrela po vytrhnutí zuba. Manželka agenta Alexandra Trenchinera v Budapešti tieto dni šla k jednému diplomovanému zubnému lekárovi dať si vytrhnúť zub a upomenula lekára, aby dal pozor, lebo že je veľmi nervózna. Lekár veľmi opatrne pokračoval a aj zručne vytrhol boľavý koreň. Trenchinerovej zpočiatku nebolo nič, ešte si vodou vyplákla ústa, ale o chvíľku zamdlela a vzdor tomu, že jej lekár seknul i žilu, nešťastná ženská neprišla viac k sebe. Pravdepodobne ranila ju srdcová mrtvica. Prefaknutý lekár po telefone uvedomil policciu, ktorá sostaviac zápisnicu mrtvolu odviezla do pytvacieho ústavu, kde svoju mrtvú manželku našiel nešťastný Trenchiner, ktorý si od žiaľu skoro zúfa.

Pozor na huby! Manželka nádenníka Ignáca Csepregu v Budapešti tieto dni usmazila na večeru huby, ktoré spolu so svojim mužom, kvartiernikom Francom Matenikom, a s jedným 5ročným dievčatkom ztrovili a ľahli si spať. Okolo polnoci však všetkých pochytily hrozné kŕče. Na veľké stonanie dobehnuvší susedia zavolali dobrovoľných ochrancov, ktorí otráveným vymyli žalúdok. Len následkom rýchlej lekárskej pomoci boli zachránení životu.

Kto je zodpovedný za kikirikanie kohúta? V Hamburou zaoberala sa nedávno trestná komora otázkou, či môže byť majiteľ kohúta zodpovedný za rušenie nočného pokoja kohútovým kikirikaním. Trestná komora oslobodila obžalovaného majiteľa preto, lebo bár kohút rušil nočný pokoj, ale nemôže byť reč o „nepríslušnom rušení pokoja“ keď si kohút trochu zakikirika.

Búrka. Ponad spišskú stolicu pretiahla sa tieto dni búrka, ktorá narobila mnoho škody. V Almási podpálil hrom jeden dom; vo veľkom víchre požiar sa šírila a za krátky čas zhorelo 22 domov a 25 pobočných stavísk. V Mindszente tiež od hromu zhorelo 10 domov a 8 hospodárskych stavísk; vo Welbachu udrél hrom do hory, následkom čoho hodný kus hory a 5 budov zhorelo.

Veľký požiar. V šarišskej obci Paloča dňa 4. t. m. vypuknul veľký požiar ktorému padlo za obeť 97 domov s pobočnými staviskami. Z gazdov len asi desať boli poistení. Veľká časť obyvateľstva je teraz bez prístrešia a nachádza sa vo veľkej biede.

Zlé hospodárenie. Mesto Ungvár narobilo asi okolo pol miliona dlhov a teraz nevie platiť ani úroky. Budapešianska banka, u ktorej mesto vyzdvihlo požičky, teraz napomenula predstavenstvo, že jak nebude platiť, sekvestrovať dá majetok mesta a bude žiadať vymenovanie kurátora.

Náruživosť zlý radca. V Budapešti v jednom dome Móricova Ecksteinová ubila malú dcérku vicehausmajsterky, začo hausmajster Anton Palota osopil sa na Ecksteinovú. Ecksteinovú zastal maliarsky tovaryš Izrael Künstlinger, ktorý udrel Palotu do tváre. Palota v zlosti skočil do izby pre revolver a trikrát strelil na Künstlingera, ktorý mŕtvý klesnul na zem. Všetky tri gule vrazily mu do mozgov. Palotu polícia zaraz odvieďla na hlavný kapitanát a posadili ho do vyšetrovacieho väzenia.

Láska, Bože, láska . . . Slúžka Zuzanna Kovács zaľúbila sa do budapešianskeho policajta Jána Mocsára, ponevác ale Mocsár nesdieľal jej lásku, vzala si pod zásterku flašu vitriolu a príduc do kasárne obliala neverného policajta vitriolom, pričom i ona utrpela popáleniny na ruke a pleci. Nebezpečne ranených zaľúbencov opatrujú teraz v policajnej nemocnici.

KU OBRÁZKU.

Zjavenie sa Ježiša.

Pán náš Ježiš Kristus po svojom umučení viackrát zjavil sa svojim učedníkom. Raz zjavil sa v ich príbytku, kde Tomáš nechcel Pánovi uveriť že je on, až mu Pán Ježiš kázal vložiť ruku do svojich rán a keď Tomáš uveril, riekol mu Ježiš: „Tomáš, Tomáš, nebuď neverci, lebo blahoslavení sú tí, ktorí nevideli a uverili.“

Podobne zjavil sa Pán Ježiš svojim učedníkom, keď na jazere Tiberiadskom ryby lovili. Celú noc nechytli ani jednej rybičky. Keď sa brieždilo zrazu na brehu ukázal sa im Pán Ježiš a pýtal sa ich: „Dietky, lapili ste už rybičku?“ Odpovedali mu že nie. Na to im Pán Ježiš kázal, aby zahodili sieťou na pravú stranu lode. Učedníci poslúchli a v nasledovný okamih nemohli vytiahnuť sieť pre veľké množstvo rýb. Vtedy hneď vedeli, že ten, kto stojí na brehu, je Pán Kristus. Peter ako to videl, hneď skočil do jazera a plával ku Ježišovi a ostatní učedníci s loďkou veslovali ku brehu. A jako vyšli na breh, tu už našli žeravé uhlie a rybu s vrchu položenú a chlieb. Pán Ježiš im kázal aby vytiahli sieť. Peter vytiahol sieť, v ktorej bolo stopäťdesiattri kusov rýb. Na to ich zavolať Ježiš, aby sa najedli. Vtedy sa i ostatní presvedčili, že pred nimi stojí ich Majster. Keď sa naobedovali, Pán Ježiš zavolať k sebe Petra a dvakrát sa ho pýtal: „Peter či ma miluješ viac než títo?“ Peter vždy

odpovedal: „Ovšem Pane môj, ty vieš, že ťa milujem.“ Na to mu vetil Ježiš: „Pas beránky moje!“ A až keď sa Ježiš po tretie pýtal Petra, či ho miluje, zarmútil sa Peter a riekol Ježišovi: „Pane, ty vieš všetko, ty vieš že ťa milujem.“ A Ježiš na to odpovedal: „Pas ovce moje! Amen, amen, hovorím ti Petre, že keď si bol mladší, opasoval si sa sám a chodil si kam si chceš; ale keď sostarneš, stiahneš ruky svoje a iný ťa opáše a povedie kam by si išť nechcel.“ Na to Pán Ježiš opäť opustil svojich učedníkov a zjavil sa na inom mieste, kde ho asi 5000 ľudí videlo.

K OBVESELENIU.

Vážne a vážnejšie.

Farár: „Či ste si svoj krok, slečna, náležite rozmysleli? Je vám známo, že je vydaj veľmi vážna vec!“

Slečna: „Áno, pán farár, ale zostať starou pannou je vec ešte vážnejšia!“

Ako sa patrí.

— Vy mňa chcete vyhodiť? — vyhráža sa jeden agent vidieckemu kupcovi, ktorého nevedel nijak nabovoriť aby dačo objednal. Závod, ktorý zastupujem, dodáva dvoru!

— Janko! tak teda vyhoď tohoto pána dvornými dverami — rozkazoval kupec.

Cena potravných článkov.

Budapešť, 8. júna.

V budapešianskych tržniciach predávaly sa podrobne nasledovné potravné články za tieto priemerné ceny:

Mäso: *Hovädzina* predok 68, zadok 80, polievková 72, jazyk 70, obličky, ľadviny 85, čistené 220 krov za 1 klg. — *Baranina:* predok —, zadok — krov za 1 klg. — *Teľacina:* 76, lopatka 80, stehno 80 krov za 1 klg. — *Bravčovina:* 60, stehno a lopatka 64 krov za 1 klg. — *Šunka:* pražská 90, surová 64 krov za 1 klg.

Masť: Sviňská 60 krov, loj 56 krov, slanina ku roztopeniu 54 krov a husacia masť 130 krov za jeden kilogramm.

Drúbež: Za jedno kura 50, sliepku 80, kohúta 100 krov. Za jednu tučenú kačku 110, za tučenú hus 270 krov. — *Očistená drúbež:* kura 60, sliepka 90, kapán 100 krov, hus 220 (za jeden klg. — krov), morka za kus — krov, a kačka za kus 100 krov.

Vajcia: Ku vareniu väčšie 47 kusov za 1 zl., menšie 19 kusov za 40 krov, ku čaju 6 kusov za 20 krov.

Ryby: Kapor 60, sumec 60, štika 60, zubáč —, jesater 70, okúň — krov. Raky 250 krov za 1 klg.

Rozličnosti: Maslo gazdovské 90, ku čaju 120 krov za 1 klg. Brindza 22 krov za kilo. — Smotana 28 krov za liter. — Pár holubov 50 krov, divá hus 150, divá kačka 70, jarabica — krov za kus. — Zajac za kus —zl. — krov. — 1 klg. divej svine 60 krov, srny 60 krov. — Zemiaky nové 10 kr. za klg.

Múka: Pšeničná múka predávala sa za tieto priemerné ceny:

číslo:	0	1	2	3	4	5
zlat.	15.20	14.60	14.00	13.40	12.50	12.00
číslo:	6	7	7½	8		
zlat.	11.20	10.20	7.90	5.70		

Pšeničné otruby drobné po zl. 4.60, hrubé po 4.50.

Zeleniny: *Zemiaky* ružiaky zl. 1.80—2.10, žlté

zl. 1.80—2.40, rožky zl. 3.50—5.00, biele zl. ———, za metr. cent *Kapusta* (v hlávkach) zl. ——— m. c. *Cibula* zl. 3.50—6.00 m. c. *Zeler* 100 kusov zl. 1.00—1.50.

Strova: *Hrach* nový 30 kr., čistený starý 7—15 krov za liter. *Šošovica:* domáca 7—9 za klgr. *Riža* 10 krov za kilo.

Chlieb: miestny od pekára biely 13—18 krov, čierny 11—14 krov za kilogrammu.

Prosíme pozor dať.

V Uhorsku veľmi je rozšírené v obchode závratníctvo a ziskuchtivosť. Od tej doby čo som s kosou „sv. Antona,“ ktorej chýr rozšíril sa po celej krajine, závratníkom trochu na prsty klepol, všemožnými figlami napodobňujú ju a podvádzajú ľudí, že ich ľahký tovar je kosa „sv. Antona,“ proti tomu osvedčujem sa, že v Uhorsku nedržím ani jednatela ani podomníka. Opravdovú kosu „sv. Antona“ len u mňa možno dostať.

Čtené vidiecke obecnstvo nemôže sa zaobísť bez jedného nástroja, bez kosa. Dobrá kosa je poklad; zlá kosa je taká ostuda, ktorá ani toho nenie hodná, aby sme ju do ruky chytli. Každý to dobre vie, a predsa mnohí slepo veria týmto dotieravým odpredavačom zriedkavými líškavými výrazmi vychválených kôs. Toto je tá jediná kosa, ktorá doposiaľ nad všetko očakávanie úplne vyhoveľa žiadostiam kupujúcich.

Kosa „Sv. Antona“

právne zaslúži byť menovaná kosou ľudu, ako ju na mnohých miestach menujú.

Tolkých a takých uznání pôvod je ten, že je ona trváca, není ani pritvrdá, ani primílká a podivuhodne ľahká.

Kosa je tenká, ale hrdlo má mocné, šikuje sa ona do ruky obyčajného kosca; nemusí sa ku kováčovi poslať, aby jej zohol hrdlo, poneváž následkom tohoto obyčajne zmákné zadná časť kosa.

Veľa gazdov následkom chybného kovania aj tú najlepšiu kosu pokazí. Pri kose „sv. Antona“ nemôže sa to stať, poneváž ona už vo vykovanom a vyprobovanom stave dostane sa do ruky kosca.

Po jednom kovaní aj behom viac dní dobre kosí kosa „sv. Antona“ a po jednom ostrení aj na 150 krokov sa dá s ňou dobre kosíť aj tá najtvrdšia brehová tráva.

Za každý kus dobre stojím; nezodpovedajúci zamením.

Ceny kosí „Svätého Antona.“

Cena kusu:	zl.	1.—	1.05	1.10	1.15	1.20	1.25	1.30	kr.
Dĺžka v centimetroch:		70	75	80	85	90	95	100.	

Amerganský kosový kameň (oslička) je veľmi zodpovedajúci tomu cieľu. Cena 25 kr., 10 kusov 2 zl. **Striebornooceľová babka** s kladivkom v skovadle 85 krajciarov. — **Oceľové kosáky** „sv. Antona“ po kuse 35 kr., 10 kusov 3 zl. — Pri objednaní 5 kôs franko, pri objednaní 10 kusov jedenásty sa pridá.

Jozef Sohr v Somogy-Szille.

Kosa len vtedy je opravdová, jestli na stupni je môj ochranný znak, na tabuli ale toto sa dá čítať: **Oceľová kosa „sv. Antona“ Sohra.**

Obrázkové cenníky zašlem zdarma. (15)

Budapešťianska bursa s úradným značením cien dňa 9. júna.

Obilie	Jakosť dia hekt.	Za 100 kilogr.		Cenné papiere		Peniaze	Tovar	Cenné papiere		Peniaze	Tovar
		od	do								
Pšenica banátska	75—80	9.10	9.85	Štátny dlh.				Prvá uhor. poisť. spol.	3075	3125	
„ pešťianska	75—80	9.00	9.75	Uhorská zlatá renta 4%	119.50	120.00		Pešť. uh. kupec. b.	1430	1435	
„ stolnobebradská	75—79	9.00	9.65	„ korunová renta 4%	97.00	97.50		Pešť. prvá vlast. sporiteľňa	8025	8070	
Raž (žito)	70—72	7.05	7.35	Uhorské regálové úpisý 4½%	100.30	101.30		Šaigó-tarjanská baňa na uhlie	330.00	332.00	
Jačmeň na krm.	60—62	6.15	6.35	„ premiové úpisý	160.50	161.50		Záložné listy.			
„ na pátku	62—64	5.80	6.10	Uhorská liasko-segedínska požička 4%	138.00	139.00		Uhorského pozem. úverového ústavu 4½%	95.50	96.50	
Ovos	64—66	6.60	7.00	Uhorská žel. požička 4½% v zl. vyvážkové úpisý 4½%	120.75	121.25		Uhorského úver. záložného ústavu 4½%	100.00	101.00	
Kukurica	39—41	5.90	6.00	Spoločná požička v bež. peniazoch 4½%	95.50	96.50		Uh. úver. ústavu s prémieou 4%	120.50	121.50	
„ „	78	4.40	5.85	Žreby.				Peniaze.			
„ „	—	4.15	4.30	Spolku „Jó ziv“	3.40	3.80		Cisársky dukát	5.69	5.74	
„ „	—	11.50	12.00	Uhorského „Červeného kríža“	10.25	10.75		Dvadsať-frankovník	9.54	9.58	
„ „	—	40.—	46.—	Rakúskeho	20.40	20.90		Nemecká liaska marka	58.90	59.10	
„ „	—	—	—	Baziliky	4.75	7.25		Striebro	—	—	

Platný od 1. mája 1899.

Vozný železničný poriadok.

Platný od 1. mája 1899

Párkány-Nána—Léva. Léva—Garam-Berzencze.						Garam-Berzencze—Léva. Léva—Párkány-Nána.						
Stanice.	triedy	osobný	miešan.	osobný	osobný	Stanice.	triedy	miešan.	miešan.	osobný	miešan.	miešan.
		vlak	vlak	vlak	vlak			vlak	vlak	vlak	vlak	vlak
		I—III.	I—III.	I—III.	I—III.			I—III.	I—III.	I—III.	I—III.	I—III.
Párkány-Nána	ind.	5:35	9:05	Od 1. júna do 31. augusta.	4:08	Garam-Berzencze	ind.	—	4:25	—	12:30	6:00
Kőhid-Gyarmath	>	5:52	9:22		4:25	Jána	>	—	4:33	—	12:38	6:08
Kéménd	>	6:07	9:37		4:40	Saskó-Váralja	>	—	4:44	—	12:49	6:19
Bény	>	6:19	9:49		4:52	Garam-Szt.-Kereszt	>	—	5:01	—	1:06	6:41
Csata	érk.	6:31	10:01		5:05	Geletnek-Szklenó (Sz.-für.)	>	—	5:24	—	1:26	7:04
Oroszka	ind.	6:47	10:27		5:29	Szénásfalu-Vihnye (V.-für.)	>	—	5:35	—	1:34	7:15
Garam-Damásd	>	6:57	10:37		5:39	Zsarnócza	>	—	6:02	—	2:00	7:47
Zeliz	>	7:09	10:50		5:52	Zsarnócza-Fürészmalom	>	—	6:07	—	2:05	7:52
Nagy-Salló	>	7:36	11:18		6:20	Garamrév	>	—	6:14	—	2:12	7:59
Alsó-Várad	>	7:53	11:35		6:37	Rudnó	>	—	6:30	—	2:28	8:20
Léva	érk.	8:10	11:52		6:54	Ujbánya	>	—	6:45	—	2:40	8:43
Nagy-Kosmály	ind.	8:20	—	12:12	—	Garam-Szt.-Benedek	>	—	7:16	—	3:11	9:16
Kovácsi	>	8:38	—	12:30	—	Kovácsi	>	—	7:27	—	3:22	9:27
Garam-Szt.-Benedek	>	8:46	—	12:39	—	Nagy-Kosmály	>	—	7:38	—	3:36	9:43
Ujbánya	>	9:04	—	12:57	—	Léva	ind.	5:05	—	9:45	4:25	Od 1. júna do 31. augusta.
Rudnó	>	9:25	—	1:18	—	Alsó-Várad	>	5:23	—	10:03	4:50	
Garamrév	>	9:30	—	1:24	—	Nagy-Salló	>	5:46	—	10:26	5:17	
Zsarnócza-Fürészmalom	>	9:41	—	1:35	—	Zeliz	>	6:08	—	10:49	5:51	
Zsarnócza	>	9:47	—	1:42	—	Garam-Damásd	>	6:20	—	11:01	6:04	
Szénásfalu-Vihnye (V.-für.)	>	10:00	—	1:55	—	Oroszka	>	6:31	—	11:11	6:23	
Geletnek-Szklenó (Sz.-für.)	>	10:13	—	2:09	—	Csata	>	6:38	—	11:18	6:32	
Garam-Szt.-Kereszt	>	10:19	—	2:16	—	Bény	>	7:09	—	11:36	7:03	
Saskó-Váralja	>	10:37	—	2:35	—	Kéménd	>	7:20	—	11:47	7:17	
Jána	>	*10:44	—	2:43	—	Kőhid-Gyarmath	>	7:33	—	12:00	7:33	
Garam-Berzencze	érk.	10:53	—	2:53	—	Párkány-Nána	érk.	7:49	—	12:17	7:52	
		11:00	—	3:00	—							

Tót-Megyer—N.-Bélicz. N.-Bélicz—Privigye-Bajmóc.					Privigye-Bajmóc—N.-Bélicz. N.-Bélicz—Tót-Megyer.						
Stanice.	triedy	osobný	osobný	osobný	Stanice.	triedy	osobný	miešan.	osobný		
		vlak	vlak	vlak			vlak	vlak	vlak		
		I—III.	I—III.	I—III.			I—III.	I—III.	I—III.		
Tót-Megyer	ind.	4:15	11:55	4:10	7:20	Privigye-Bajmóc	ind.	8:50	11:35	—	4:55
Annamajor	>	*4:26	*12:06	*4:21	*7:31	Koós	>	4:02	11:49	—	5:07
Nagy-Surány	érk.	4:37	12:17	4:32	7:42	Nyitra-Novák	>	4:14	12:06	—	5:19
Ondrohó	ind.	*4:56	12:39	*4:48	8:02	Nemes-Kosztolány	>	4:29	12:29	—	5:34
Komjáth	>	5:08	12:51	5:00	8:14	Nyitraszeg	>	4:40	12:44	—	5:45
Nagy-Kér 6. sz. őrh.	>	*5:22	*1:05	*5:14	*8:28	Oslány	>	4:48	12:55	—	5:53
Ivánka	>	5:40	1:23	5:33	8:47	Nagy-Ugrócz	>	4:59	1:18	—	6:05
Nyitra	érk.	5:57	1:40	5:50	9:04	Simony	>	5:06	1:27	—	6:12
Kajsza 10. sz. őrh.	ind.	6:02	1:46	5:55	—	Nagy-Bélicz	érk.	5:15	1:38	—	6:21
Üzbégh	ind.	6:13	*1:56	6:06	—	Nagy-Bélicz	ind.	5:20	—	1:53	6:36
Vicsap-Apáti	ind.	6:22	2:05	6:15	—	Kis-Bélicz	>	*5:24	—	*1:57	*6:40
Szomorfalu	>	*6:41	*2:25	*6:34	—	Nyitra-Zsambokrét	>	5:33	—	2:06	6:49
Nyitra-Ludány	>	6:51	2:35	6:44	—	Chynorán 15. sz. őrh.	>	5:40	—	*2:12	*6:55
Nagy-Tapolcsány	>	6:13	3:02	7:07	—	Bossány	>	5:9	—	2:22	7:04
Bossány	>	7:37	3:25	7:30	—	Nagy-Tapolcsány	>	6:12	—	2:44	7:27
Chynorán 15. sz. őrh.	>	7:54	3:42	7:47	—	Nyitra-Ludány	>	6:30	—	3:07	7:46
Nyitra-Zsambokrét	>	8:04	3:51	7:57	—	Szomorfalu	>	6:53	—	3:33	8:09
Kis-Bélicz	>	8:11	3:58	8:04	—	Vicsap-Apáti	>	*6:59	—	*3:40	*8:15
Nagy-Bélicz	érk.	*8:20	*4:07	*8:13	—	Üzbégh	érk.	7:18	—	4:00	8:34
Nagy-Bélicz	ind.	8:24	4:11	8:17	—	Kajsza 10. sz. őrh.	ind.	*7:28	—	*4:19	*8:44
Simony	>	8:34	4:25	8:22	—	Nyitra	érk.	7:39	osobný	4:30	8:55
Nagy-Ugrócz	>	8:45	4:39	8:33	—	Ivánka	ind.	7:44	1:49	5:19	9:05
Oslány	>	8:55	4:53	8:41	—	Nagy-Kér 6. sz. őrh.	ind.	8:02	2:07	5:32	9:23
Nyitraszeg	>	9:06	5:08	8:52	—	Komjáth	>	*8:17	*2:22	*5:47	*9:38
Nemes-Kosztolány	>	9:15	5:20	9:01	—	Ondrohó	>	8:32	2:37	6:02	9:53
Nyitra-Novák	>	9:32	5:43	9:17	—	Nagy-Surány	érk.	*8:41	2:47	*6:11	10:03
Koós	>	9:45	6:01	9:30	—	Annamajor	ind.	8:52	2:58	6:22	10:14
Privigye-Bajmóc	érk.	9:58	6:17	9:43	—	Tót-Megyer	érk.	*9:12	*3:18	*6:45	10:34
		10:10	6:32	9:55	—			9:22	3:28	6:56	10:44

Garam-Berzencze—Selmezbánya.				Selmezbánya—Garam-Berzencze.			
Stanice.	triedy	osobný	miešan.	Stanice.	triedy	miešan.	osobný
		vlak	vlak			vlak	vlak
		I—III.	I—III.			I—III.	I—III.
Garam-Berzencze	ind.	12:22	5:25	Selmezbánya	ind.	9:25	2:50
Kecskés 3. sz. őrh.	>	*12:43	*5:49	Bélabánya	>	9:59	3:28
Bélabánya	>	1:28	6:38	Kecskés 3. sz. őrh.	>	*10:30	*3:59
Selmezbánya	érk.	2:03	7:28	Garam-Berzencze	érk.	10:50	4:22

* Podmienečne vlak zastaue. Hrubé čísla značia nočné hodiny.

Tlačou cis. a král. dvornej kníhtlačiarnie Viktora Hornyánszkeho v Budapešti.